

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

vigred

ŽENSKI LIST

1932

Dobre knjige

V založništvu Jugoslov. knjigarne je izšla v zbirki domačih pisateljev zelo zanimiva knjiga »Zenske povesti«. Je to Pregljeva knjiga, zbirka njegovih ženskih povesti, ki so izhajale v raznih revijah. Vsako Vigrednico bodo gotovo zelo zanimala te povesti in jih bodo rade čitale. Cena lepo v platno vezani knjigi je Din 60, broširano Din 45.

Druga knjiga, ki je pravkar tudi tam izšla, je Mrzelova »Luči ob cesti«. So to drobne refleksivne črtice, ki so vzete iz življenja in zato tudi za življenje. Cena v platno vezani knjigi je Din 50. Vigrednice bodo te črtice rade čitale.

V založništvu »Glasnika« Ljubljana, Zrinjskega c. 9. je izšel II. zvezek druge knjige »Sola krščanske populnosti«. Vse one, ki so prve zvezke že naročile, je nujno potrebno, da naroče tudi tega, ki je pravkar

izšel in tudi še nadaljne, da bodo imele celotno res izbrano asketično knjigo. Cena zvezku je Din 10. Naroča se pri upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega c. 9.

H. Ghéon-N. Kuret »Tri modrosti starega Wanga«. Kitajska igra v štirih slikah. Izdala in založila Misijonska tiskarna Domžale-Groblje. Cena 8 Din. Pravica uprizoritve je navezana na naročilo 5 izvodov. Vsebinska igra je s par besedami povedana; povest o Lan Wangu, ki je iz ljubezni do Boga odpustil svojemu sovražniku. V sedanjem času, ko se naši pogledi ozirajo na krvavo borbo rumenega plemena, bo gotovo našla ta igra zvestih igralcev in hvaležnih gledalcev. Uprizoritev ne bo težka, niti na podeželskih odrih, ker ima knjižica natančna navodila za oder in igralce, kar bodo naši odri z veseljem pozdravili.

Za dobro voljo

Nekoliko razločka. »Torej hočete postati moj zet?« — Ne, le vašo hčerko bi rad poročil!«

Čudež. Izletniki so spotoma srečavali kmetijske ljudi in so se iz njih norčevali. Eden izmed njih je vprašal kmečkega moža: »Zakaj pa stojiš kip tegale svetnika tu ob poti?« — Kmet je takoj opazil, da ga hoče tujec potegniti, pa je odgovoril: »Prav na tem mestu se je pred enim letom zgodil čudež.« Zasmehljivo vpraša tujec: »Tako? kakšen pa?« — Nato kmet: »Prav na tem mestu je neki moški nenadoma prišel k pameti, ki je natančno tako izgledal kakor vi.«

Resnična dogodbica. Pozorišče: Malo mestce v Nemčiji. Dva brezposelna delavca se srečata in pozdravita: »Živela rdeča zveza!« zakliče prvi. »Živela Moskva!« odzdravi drugi. Prvi: »Odkod pa prihajaš?« Drugi: »Šel sem jest h kapucinom.« Prvi: »Jaz pa grem zdaj tja!«

Stara umetnost. On: »Pravkar čitam, da je v sosedni vasi neka žena dopolnila 105 let. Ali bi je ne mogla ob priliki obiskati?« — Ona: »Zakaj pa?« — On: »Ker morebiti še zna — nogavice zašiti.«

Neprostopljivi humor. Kmetica je prodala, ko moža ni bilo doma, mestnemu mesarju prešča in je pristavila, da velja kupčija le, če bo tudi mož zadovoljen, ko se vrne. Ko se je vrnil, mu žena pove vso za-

devo in je bil s prodajo takoj zadovoljen. Pisal je mesarju sledeče poročilo: »S prodajo moje žene sem popolno zadovoljen, kg po 12 Din. Pridite svinjo iskat.«

Moderna žena. Starši: »Kaj pa se je vendar zgodilo, da se hočeš ločiti od svojega moža?«

Mlada žena: »Moj mož zahteva, naj mu k hlačam prišijem odtrgane gumbel!«

Izpolnjeno prerokovanje. Štiriinosemdesetletni se je pravkar poročil s štiriindvajsetletnim dekletom. Ob tej priliki piše eden izmed časopisov: »Ko je pred enim letom umrla njegova žena, so mislili sorodniki, da mu bo ta izguba zmešala pamet, kar se je tudi zgodilo.«

Dobro mišljena hvaležnost. Občinski revež županu: »O gospod župan, zmiraj ste mi tako dobri! Bog daj, da bi se Vam kdaj prav slabo godilo, da bi Vam mogel jaz pomagati in tako vsaj malo povrniti Vaše dobrote!«

Moderna družina. »Kje pa je kuharica?« — »V kuhinji pripravlja za gospo večerjo, za gospoda kosilo in za gospoda sina zajtrk.«

Pred sodnijo. Sodnik: »Vi ste torej temu gospodu ukradli žepno uro?« — Obtoženec: »Da, g. sodnik.« Sodnik: »Zakaj ste mu pa potem še priložili zausnico?« — Obtoženec: »Iz jeze, ker je bila samo nikelnasta.«

Vse zaostale naročnike prosi uprava, da poravnajo naročnino brez terjatve.

Vigred

LETO X V LJUBLJANI, 1. AVGUSTA 1932 ŠTEV. 8

Ferdinand Kolednik:

Kakor v evangeliju . . .

(Konec.)

Prečitela je, kar je bilo na papirju in globoko vzdihnila. Tudi Štefka se je oddehnila, saj se je tudi ona ustrašila! Ni bilo tako hudo, kakor je stara mamka najprej mislila, ampak vseeno je bila malo potrta in žalostna, ker svojo gostijo, svojo sedemdeseto obletnico rojstva ne bo praznovala, kot je želela, v krogu svojih otrok! Na telegramu je bilo namreč pisano:

»Nemogoče priti odpotujemo v Ljubljano — Janez«

Njen Janez je trgovec; ima veliko trgovino z manufakturnim blagom. Pa, ker menda želi malo odmora, je namenjen v Ljubljano h kakšnemu prijatelju!

»Oh, zdaj bodo pa štirje manj,« je vzdihnila stara mamka.

»Nič zato, mamka, saj naš bo še vedno dvajset!« jo je skušala tolažiti Štefka.

»Oh, kar štirje manj . . . Pa bi prišla vsaj njegova žena Neža in pa oba otroka! Saj je že tudi precej dolgo od tega, ko so bili zadnjikrat pri nas . . . Bog vè, kako bo zdaj še z drugimi! Če bodo še vsi prišli. Oh, ta nesreča, da je šel Janez rajši v Ljubljano, kakor pa bi prišel k svoji mamki . . . No, Bog daj, da bi vsaj ostali prišli!«

Zamislila se je, stara mamka . . .

Nekdo je potrkal na vrata.

»Kdo neki trka,« se je predramila gospa Orešnikova. Najbrže ni domač človek, sicer bi pozvonil!

Štefka je odprla vrata in nepoznana oseba ji je izročila pismo za gospo Orešnikovo.

»To je pa od tete Roze!« je vzkliknila Štefka, »saj samo ona tako piše, nihče drugi.«

Res je bilo pismo od najstarejše hčerke gospe Orešnikove. Poslala je pismo po zanesljivi osebi, kateri je menda bolj zaupala kot pa pošti! Kaj je bilo v njem? Svojo mamko je obvestila, da ne more z doma, ker je njeno dete zbolelo in zato sta z možem sklenila, da ne pojmeta nikamor od doma. Bosta že še prišla ob kakšni drugi priliki.

Razočaranje . . .

Od same žalosti ni vedela stara mamka, kaj bi delala. V očeh so se ji prikazale solze. Nekaj časa je tako premišljevala, potem zadremala . . .

* * *

Dremala je, da, dremala gospa Orešnikova, kar pri električni luči! Prav za prav je pošteno spala.

Štefka je ni hotela vznemirjati. Ko je opravila vse svoje stvari, je ugasnila elektriko — saj bo mamka tudi v temi sladko spala — in odšla v posteljo.

Večkrat se je že zgodilo, da je gospa Orešnikova kar na naslanjaču spala po več ur!

Šele ob desetih zvečer se je zavedla stara mamka, da je v temi! Vstala je, obrnila električni ključ in pogledala na uro.

»Vsak čas mora biti tu. Pred pol enajsto pride zadnji vlak v Maribor; najbrže ni mogla prej oditi z doma!« tako je modrovala.

Njena hčerka Ančka je poštna uradnica v Ljubljani; morala bi že priti, saj ji je obljubila, da pride, saj ji je pisala, da zagotovo pride. Pa se je zmotila, dobra mamka! Sicer le predobro pozna svojo Ančko. Brezskrbna je, neodločna; obljublja in zatrdno obljubi, da pride, potem pa ne drži dane besede. Gotovo si je tudi danes premislila in tudi pomislila ni, da bi mogla s tem tako zelo užalostiti svojo dobro mamko, in pa, ... ne da bi jo obvestila!

Tako je premišljevala stara gospa Orešnikova. Pa dolgo ni mogla zaspati ... Slišala je še uro v frančiškanskem zvoniku, ko je odbila polnoč!

Zaspala je. Sanjalo se ji je, da nihče ni prišel na njen praznik, njen sedemdesetletni rojstni dan ...

Ko se je zjutraj zbudila, je šla v frančiškansko baziliko k sv. maši. Tudi k mizi Gospodovi je pristopila. Za vse svoje otroke in vnuke in vnukinje, posebno za svojo Štefko in tudi zase je darovala to sveto obhajilo in sv. Jožefu je prav posebno priporočala — svojih sedemdeset let! V svoji molitvi pač ni bila preveč zbrana! Seveda, kadar ima človek mnogo dela in mora na marsikaj misliti, se mora zelo premagovati in si prizadevati, da zbrano moli. Ah, pa gospa Orešnikova je tudi te svoje misli darovala ljubemu Bogu kot molitev ...

Štefka se je prebudila kmalu potem ko je odšla stara mamka v cerkev. Premagala je spanec — kdo se pa ne bi žrtvoval na tak dan — in šla k sv. maši; navadno seveda nikoli ni šla tako zgodaj. Rada je prejemala sveto obhajilo in tudi danes je pristopila in ga darovala za svojo staro mamko ... naj ji Bog da še mnogo let učakati praznik sv. Jožefa!

S težkimi slutnjami se je gospa Orešnikova vrnila iz cerkve. Kmalu za njo je prišla tudi Štefka domov.

»Štefka, pomisli, vso noč sem sanjala samo o tem, da nihče ni prišel, da je vse veselje splavalo po vodi ...«

»Ne, ne, mamka!« je tolažila Štefka, »saj so še tri družine! Boš videla, da bomo imeli še dosti veselja danes! Bodo pa ostali prišli!«

Štefka se je trudila, da bi potolažila svojo staro mamko, pa ni šlo. Sicer pa tudi Štefka ni imela več upanja, da bi kdo prišel; hotela je samo tolažiti svojo dobro staro mamko. Saj že dobro ve, kadar se pripeti nezgoda, hitro sledi druga in v tretje gre rado ...

In kakor bi hotel podreti res že zadnje upanje blage gospe Orešnikove in njene male Štefke, je poštar prinesel dve pismi. Da, dve pismi, v katerih so bile samo lepe fraze opravičevanja, da ne morejo priti, da jim je res težko ... Oh, eno in drugo, vse kar trga srce dobre matere, kateri se je kar stemnilo pred očmi od same žalosti ... omahnila je v naslanjač. S solzami v očeh je gospa Orešnikova čitala in čitala in zopet prečitala obe pismi dveh svojih sinov. Bila je vsa bleda; položila je roke na kolena in kakor bi hotela tolažiti sebe in svojo malo Štefko, je čez par trenutkov rekla: »Pa saj sta še Ciril in Zofka; ta dva prav gotovo, upam, ... oh, ta dva me gotovo ne bosta pustila na cedilu!«

Ciril in Zofka stanujeta tudi v mestu. Otrok nimata, torej sta brez vzroka, da bi odpovedala. Vsaj ta dva bosta prišla ...

In Ciril je res prišel ob deveti uri k svoji materi. Pa je bil slabe volje, in je zamrmral nekaj besed v voščilo za sedemdeseti rojstni dan — in je še rekel: Veš, mamka, oba bi bila res prav zadovoljna in vesela, če bi ostala

pri tebi na kosilu, saj sva se za to tudi že odločila. Pa naju je prosil moj prijatelj in pa njegova žena, ki ima danes svoj god, naj prideva oba k njim... Ti ljudje so nam že včasih kaj pomagali in drugače kaj dobrega storili, in pa, kajne, saj razumeš, da ne smeva in ne moreva odpovedati...

Seveda, kajpak, ne moreta odpovedati... Ta Ciril! Med svojimi prijatelji in svojo lastno materjo je rajši žrtvoval svojo mamko!

Odšel je in pustil gospo Orešnikovo in Štefko, svojo nečakinjo, na cedilu. Stara mamka in Štefka sta se spogledali!

Gospe Orešnikovi so se vlile solze; sedla je in tudi Štefka je pričela tiho jokati...

Za koga zdaj piščanci, deset velikih hlebcev kruha, petnajst litrov najboljšega vina in toliko tako dobre čokolade... in še toliko, toliko drugih dobrih stvari?....

*

Ob deseti uri... Pri frančiškanih je zvonilo za slovesno sv. mašo... Štefka si je obrisala solze; skušala je potolažiti svojo mamko.

»Uboga mamka! Kako mi je hudo, da si te je vse ponesrečilo, kako je to hudo, težko...«

Gospa Orešnikova ni odgovorila. Srce se ji je trgalo od same žalosti. Res pravo razočaranje! Po tolikih lepih željah! Ta njen praznik, katerega se je tako zelo veselila, o katerem je sanjara že par tednov, za katerega je žrtvovala svoj denar, ves čas in vse svoje moči!? Ta njen praznik, ki bi bil vreden, da se ne pozabi, pa mora končati, še preden se je pričel! Kaj, ali res človek nima pravice na koncu svojega mukepolnega in delavnega življenja, da bi se smel veseliti na svoj sedemdesetletni rojstni dan?... Oh, to je pa res več kot grda, nesramna nehvaležnost!

V duši blage gospe je kar vrelo od same mrznje in jeze do vsega sveta. Pred seboj vidi pripravljena vse stvari, in nobeden teh, ki so povabljeni, se ni odzval vabilu, in same dve se bosta spravili h kosilu, ki pa ne bo dišalo... saj je človek vedno tak, kadar je žalosten, da mu ne diši nobena reč...

Štefka je nosila na mizo steklenice z vinom in kruh; gospa Orešnikova je molče gledala. Ko pa so ji prinesli iz hotela gospoda Medveda vse, kar je včeraj naročila, je pa jezno zavpila: »Kaj bomo pa z vsem tem napravili? Kdaj bomo pa vse to pojedli?!«

Naročeno je bilo... Seveda naročeno...! In solze so zopet oblile žalostno gospo Orešnikovo...

Štefka se je zagledala v polno mizo, gledala je prt, posodo in pa — v lepe jedilne liste, ki jih je s tako potrpežljivostjo in veseljem pisala in risala, in jih nihče ne bo potreboval, nihče pogledal... Res...

Zamislila se je...

Kako težke, mračne so bile te minute žalosti!

Pri frančiškanih je zopet zvonilo... Štefke se je naenkrat polastila prejšnja živahnost, smejala se je in pogledala staro mamko:

»Mamka, mamka, našla sem!«

Z rokami je ploskala in poskakovala od veselja. Vsa osupla je bila gospa Orešnikova.

»Kaj pa, kaj si našla?«

»Kaj, veš kaj bova napravili z vsem tem?« Pojedli ne bova. Trgovcem ne moremo vrniti! Stran vreči ne moreva in ne smeva! Torej veš?

»Kaj torej?!«

»Ja, mamka, veš, vse revne v hiši moramo povabiti, vse revne in potrebne v sosednjih hišah, vse tiste, ki nimajo s čim plačati boljšega kosila na tak praznik, kot je danes! In vsi ti reveži bodo nadomestovali vse strice in tete,

vse bratrance in sestrične! — Kajne, mamka, da bo tako?! Sam sv. Jožef mi je to navdihnili!...»

Te Štefkine besede so kar sapo zaprle gospe Orešnikovi! Čez nekaj trenutkov pa se ji je razvedril obraz. Zopet se je smejala! In tudi zdaj so se ji zasvetile solze v očeh, da, solze, ampak solze veselja!

»Moja Štefka, sonce moje, res, samo ti moreš imeti tako lepe ideje!« in objela je svojo malo Štefko. »Kar pojdi in pokliči jih! Samo ne pripelji jih več ko 22 ali 23, ker za več ne bo prostora!«

»Bo, bo, prostora bo dosti! Se bodo pa malce stisnili! In vse bomo tako delili, da bo vsak dosti dobil!

In že je Štefka izginila iz kuhinje...

Gospa Orešnikova je bila zopet dobre volje. Spravila se je k peči, naložila drv in začela pridno delati in se vrteti okrog ognja.

Štefka pa je tekla po stopnicah v prvo in drugo nadstropje, odpirala vrata, šla k enim in drugim, klicala starše in otroke in s tem najprej vse prestrašila, potem pa jih spravila v začudenje in nazadnje v veliko veselje. Seveda, Štefka pozna vse v hiši, pozna tudi vse sosede. Vedela je, kateri so najbolj potrebni pomoči in kateri jo najbolj zaslužijo.

Najprej starega Vrtovca, ki ima vedno naduho in ki prenaša to bolezen s tako veliko potrpežljivostjo, kot malokdo na svetu.

Vdovo Levičnikovo, ki tako nežno skrbi — kljub malim dohodkom — za svoje tri lačne otroke.

Staro gosposlično Gabrilčevo, ki si vsak dan z vezenjem služi trdi kruh; pa sirota ne vidi več dobro in zaradi tega tudi počasi dela in seveda manj zasluži. Toda nikoli ne godrnja nad svojo usodo: nima namreč nikogar več na tem božjem svetu! Včasih se je usmilijo ljudje, da ji dajo potrebnega živeža.

Povabila je Štefka tudi pet otrok mladega vdovca, pijanca Testrška, ki ga seveda tudi zdaj ni bilo doma. Popival je; praznik sv. Jožefa je bil letos v soboto, drugi dan je bila Cvetna nedelja in tedenski zaslužek bo v dveh dneh šel po grlu! Nedolžni otroci so pa na ramenih komaj sedemnajstletne sestre Micke, in tudi to, seveda, je povabila Štefka skupno z njenimi malimi bratci in sestricami.

V sosedni hiši je povabila tudi upokojenega železniškega delavca Rovska in njegovo bolešno ženo, ki morata skrbeti za svojo pohabljenno hčer, katera je že pet let v postelji in žive vsi trije od pičle pokojnine očetove.

Štefka je šla tudi po... no, pa ne bom več našteval vseh... Bilo jih je vseh 25, 26, nazadnje pa 28.

»Zdaj bo pa že menda dosti,« si je mislila Štefka, »petdeset jih pa res ne smem povabiti, bi bilo le preveč!«

S seboj jih ravno ni pripeljala; le vsem je naročila, naj gotovo pridejo opoldne.

Vrnila se je domov.

»Osem in dvajset jih imam, več, mamka. In kako so bili vsi veseli, to si lahko sama misliš!«

»Ha, zdaj pa le hitro!«

Ogenj je plapolal, grah se je lepo kuhal, in fižol v stročju tudi — kaj! kdo pa lahko je fižol v stročju na praznik sv. Jožefa! ne ravno vsak! — in piščanci so se pekli! Kako je zdaj vse veselo šumelo na, pri in okoli peči! Ko bi zdaj videli gospo Orešnikovo, kako ji je bilo vroče! Vsa rdela je, pa tudi, kako veselo je delala!...

Na pločniku so se že slišali trdi koraki in kašljanje; prihajali so moški in ženske in otroci.

»Zdaj pa že prihajajo,« je rekla vsa vesela gospa Orešnikova.

Skočila je Štefka k vratom in jih na stežaj odprla. Pa nihče ni upal prvi vstopiti. Ojunačila se je Micka, ki je boječe vprašala: »Smemo li vstopiti?«

»Seveda, seveda, kar pridite vsi, za vse je prostora!«

In vstopila je Micka in njenih pet bratcev in sestic, in za njo tudi še vsi ostali...

Štefka pač ni bila v skrbeh, da bi kdo izostal, vsi, prav vsi so prišli, katere je povabila. Vseh osem in dvajset je prišlo. Vsem so se že sline cedile, ker je iz kuhinje sèm tako dobro dišalo!

Stari Vrtovec je kašljal; bil pa je zelo dobre volje in namuznjeno je dejal Štefki: »Ne bomo ravno prav široko sedeli, pa vendar, taka velika in imenitna družba, kot smo mi, se bomo že dobro razumeli!«

Oči vseh so žarele od veselja. Saj še pred dvema urama niso vedeli, kaj bodo kósili; in tako nepričakovano so bili povabljeni na kosilo, na pravo pojedino! S kako hvaležnostjo so govorili o dobri gospe Orešnikovi in njeni mali Štefki, ki sta jim pripravili tako veliko veselje!

Ko so zmolili angelsko češčenje in molitev pred jedjo, se je oglasila Rovskova bolna žena, in na ves glas — pa so jo komaj slišali vsi! — molila v čast svetemu Jožefu in vsem svetnikom še en očenaš za preblago gospo Orešnikovo in njeno Štefko. Pa ko bi jih vi videli, kako goreče so vsi molili!

Posedli so okoli mize in jubilentkinja jim je z največjim veseljem stregla. Takega veselja v svoji duši tudi gospa Orešnikova dolgo ni čutila, kot ga je danes. Štefka je pa kar naprej delila in jih zabavala.

»Vse pojejte in ničesar ne pustite; dosti bo za vse!« je šaljivo govorila Štefka. »Mamka moja bo najbolj vesela, če ničesar ne boste pustili.«

Ni bilo treba tega priporočila. Vse je počasi zginilo z mize: ves kruh, dobri grah in fižol v stročju, piščanci, — ampak brez kosti! — najbolj pa dobra čokolada, ki jo je gospa Orešnikova tako izvrstno napravila, da so gostje do zanje kaplje vse postrgali in polizali; da, male otroške roke so naravnost osnažile krožnike, da se potem ni več poznalo, kaj je bilo na njih!

Samo nekaj je ostalo na mizi: bilo je vino. Pili so ga samo nekateri starejši, — otroci sploh ne, — in še ti samo bolj pomalo — ker pač niso bili navajeni piti! In to je veselilo gospo Orešnikovo. Ne, ker ji je ostalo vina, — saj ga je drugače vedno imela v hiši, da je včasih dala kozarček dobre kapljice starim revežem, ki so prišli pred vrata prosit vbogajme, — ampak zato, ker je videla, da ima take goste, ki niso pijanci! (Gospa Orešnikova je res prava in zvesta abstinentska!)

Na koncu molitve po jedi je zopet Rovskovka molila za svojo dobrotnico; zdaj so se pa zares vsi stari zjokali od same hvaležnosti do preblage gospe Orešnikove. Na vse načine so se ji zahvaljevali. Štefka je pa vsakemu dala »na pot« še toliko sladkih dobrot, da so jih komaj nosili. Gospa Orešnikova pa jim je je naročala samo to: »Molite zame, za mojo Štefko in tudi za vse moje otroke!« — Kar pa je bilo jedilnih listov so hvaležni gostje vse odnesli za spomin na ta lepi praznik sv. Jožefa!

Bog ve, kdo je bil ta dan bolj zadovoljen, ali gospa Orešnikova, ali Štefka ali njih izredni gostje!?

Gospa Orešnikova je bila zdaj zopet sama s svojo vnukinjo. Še preden pa sta se spravili na delo, je stara mamka objela svojo Štefko, — in obe sta dolgo molčali.

»Mamka!«

»Štefka, sončece moje!« se je prebudila iz zamišljenosti gospa Orešnikova.

Ko sta pospravili po hiši in pomili posodo, je napisala gospa Orešnikova kar sedem pisem, približno te vsebine:

Ljubi moji otroci!

Niste se odzvali povabilu svoje mamke, ki vedno misli na vas in ki je tako vroče želela, da bi z vami obhajala svoj sedemdeseti rojstni dan. Zdelo se mi je in zdi se mi še zdaj, da ste me hoteli pozabiti. Toda vedite, bila sem vseeno zadovoljna. Vaša mesta pri moji mizi nisa ostala prazna, kajti ljubi Bog mi je poslal namestnikov — bilo jih je kar 28, — ki so bili v mojih očeh isto, kar ste mi vi... Bila sem res popolnoma zadovoljna in vesela...

Vaša mamka.

Gospa Orešnikova je šla, s svojo drago šefko — četudi sta obe bili tako zelo utrujeni —, še v cerkev k litanijam in blagoslovu, zahvalit Boga, za prelepi dan svojega sedemdesetletnega jubileja!

* * *

Med vsemi knjigami, ki jih gospa Orešnikova najrajši čita in posluša, je sv. Pismo novega zakona. Ta večer je čitala Štefka 22. poglavje sv. Mateja v začetku, kjer govori Jezus velikim duhovnikom in farizejem priliko o nebeškem kraljestvu, ki je podobno kralju, kateri je napravil svatbo svojemu sinu. In poslal je svoje služabnike klicat povabljene na svatbo, pa niso hoteli priti... Pa je rekel kralj svojim služabnikom: Svatba je pripravljena, a povabljeni je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in povabite na svatbo, kateregakoli najdete...

Tu se je gospa Orešnikova zatopila v globoko premišljevanje...

Draga Beloglavec-Krajnc:

Moje misli.

*Moje misli so ponosni orli,
prosto vladajo v samoti.
K solncu dvigajo se smelo,
luči pravi, večni proti.*

*Moje misli so opojne rože,
v urah le dehtijo sreče,
pot življenja venčajo.
trnje blažijo bodeče.*

*Moje misli so proseče dlani,
plaho slezajo se v zrak,
rose kličejo tolažbe,
zarjo kličejo si v mrak.*

*Moje misli — to so tihe rakve,
sladke sanje v njih spe;
v uri nočni se zbude,
v pesmi trpki zazvene.*

Sonja M.:

Pismo Nežiki.

Z opet je prišel prijetni čas počitnic, katerega tako željno pričakujejo dijaki in dijakinje. Tudi jaz sem se ga nekdaj veselila, toda odkar tebe, draga sestra, ni več na počitnice, ni zame več veselja. Kako željno sem nekdaj pričakovala tvojega pisma: »Pridem, čakaj me na postaji.« Kako nestrpno sem štela dneve in ure, ko bo pridrdral vlak in bom objela tebe, ljuba Nežika! In res sem večkrat dočakala tiste srečne trenutke, ko sva potem veseli hiteli proti domu in si imeli toliko povedati. Sedaj pa zastonj čakam počitnic. — Ti, dragica moja, se mi ne vrneš nikoli več.

Lepa in vesela so leta dijaška, a ne brez težav. Med rožami je posuto tudi trnje. Mnogi si pri napornem učenju rahljajo zdravje. Tudi ti Nežika si se preveč

trudila, dokler ti ni neizprosna jetika utrgala nit mladega, nadebudnega življenja. Par mesecev pred maturo so te tvoje sošolke prišle spremit na zadnji poti. Odšla si maturirat k Vsevednemu. Sedaj uživaš počitnice, ki nikdar ne bodo minule.

Osem let si se z veseljem trudila v upanju, da postaneš enkrat učiteljica. Od veselja ti je žarel obraz, kadar si govorila o malčkih, kateri naj bi bili tudi tebi izročeni. A nisi dočkala tistih srečnih dni.

Vdano si prenašala trpljenje v bolezni in se težko sprijaznila z mislijo, da bo treba umreti. A slednjič, ko si spoznala, da so tvoje ure štete, si nas tolažila: »Ne jokajte, božja volja je, da moram mlada umreti.«

Zelo te pogrešamo, a upanje, da se nekoč snidemo za vedno, nam daje tolažbo. Z najlepšim cvetjem, kar ga premore narava, krasim tvojo gomilo, da ti vsaj nekoliko zadostim za vso ljubeznivost, katero si nam skazovala, ko si živela med nami. Se več kot šopek cvetic, ti koristijo naše molitve, katere vsak dan pošiljamo v nebo za té, ki si nam bila tako draga.

J. K.:

»... kakor samega sebe.«

Socialno vprašanje je pred vsem drugim versko-moralno vprašanje. Ni toliko na tem, da bedo odstranimo le na zunaj, ampak da jo znotraj obvladamo. Beda naj nam ne bo kazen, ampak milost. Ure bede so rojstvo osebnosti. V zgodovini zasledimo marsikoga, ki si je prostovoljno izbral revščino in bedo, ker ju je spoznal za milost. In On, ki je Odrešenik iz vsakršne bede, je rekel: »Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi, jaz vas bom poživil!« Prav On pa je tudi svetoval bedo in uboštvo: »Prodaj vse, kar imaš in daj ubogim!« In zopet: »Izderi oko... odseka roko!« če ti je v dušni kvar. Edino prava in resnična beda je notranja beda, ki jo včasih, če že ne navadno, zunanja beda omili in odpravi.

Vsi oni, ki se nočejo udeleževati v delih ljubezni, pa pravijo: »Zunanja beda niti beda ni in zato ji ni treba pomagati! Naj si vsi bedni pomagajo sami, pa bo vse dobro. In Bog naj jim pomaga!« Seveda je mogoče tudi naj-svetejšo Kristusovo besedo zlorabiti, če je ne razumemo v duhu Kristusovem. Vsem tem pa bo nekoč veljala Gospodova beseda: »Poberite se... lačen, žejen... sem bil, pa mi niste pomagali.« —

Delo za olajšanje bližnjega telesne bede je tudi služba božja; vsako tako delo je služba božja. Toda božja služba je še večje delo. In vse človeško delo naj služi božanstvenemu v človeku. Kdor v svojem sočloveku ne spozna božjega in mu ne služi, ta ne bo imel moči za pomoč bližnjemu; kajti nikoli ne bo našel pravega odgovora na vprašanje: »Čemu pomoč bližnjemu?«

Draga Beloglavec-Krajnc:

Za gorami.

Za gorami solnce gori
— velika zlata roža —,
za gorami klasje zori
in veter tih ga boža.

Za gorami sreča doma
na svetu je edina;
za gorami — tam ljubljena
je moja domovina.

Priporočajte »Vigred« in pridobivajte nove naročnice!

Pastir.

Novela.

(Nadaljevanje.)

Po maši stopiva v gostilno na pogovor,« mu je rekel Tonč ter se odkril. Joža je storil isto in nato sta stopila v cerkev. Po službi božji sta jo krenila v gostilno h Gašperju. Tonč ni govoril veliko, čemur se je Joža čudil. V gostilni sta sedla v kot ter si naročila vina.

»Vroč je,« je rekel Joža, da nekaj izpregovori.

»Vroč, vroč!« mu je pritrdil Tonč, nakar je sledil molk.

»Jaz bi rad nekaj jedel,« je dejal zopet Joža.

»Dobro bo, če kaj prigrizneva.« Naročila sta si juhe z mesom in še liter starine. Mučne misli so polagoma zbežale iz glave, pregnalo jih je dobro vince in Tonč je začel ožunačen govoriti:

»Veš Joža, s teboj bi rad govoril o neki posebni zadevi. Samo ne vem, če me boš hotel poslušati.«

»Zakaj pa ne? Saj me vendar poznaš.«

»Zato ti bom nekaj zaupal, česar še nisem nikomur. Le poslušaj!«

»Poslušam,« je odgovoril Joža ter izpil vino.

»Veš, posestvo imam; sicer je nekoliko zadolženo, pa je že izkopljem iz dolgov, saj ne pijančujem in ne zapravljam po nepotrebnem.«

»Nikakor ne.«

»S temi-le rokami bom plačal dolg. Veselje do dela imam; delam pa, kar je treba in nisem pri delu izbircen. Brat in sestra mi pridno pomagata, za kar sem jima prav hvaležen. Toda vedno ne bomo skupaj; France najbrž odide k vojakom.«

»Seveda ga bodo vzeli!«

»Sestra se je že lani hotela preseliti v mesto k teti, kjer bi se rada učila šivanja. Letos jo bom težko pridržal. Zdaj vidiš, da sem v škripcih zaradi delavcev.«

»Na tak način si res. — Natarica, še pol litra!«

»Jeskov boter mi je svetoval, da bi se oženil.«

»Pa bi se,« je vzkliknil veselo Joža. »Ali že imaš nevesto?«

»Nimam, prav zato bi se rad s teboj posvetoval.«

Tonč je prijel kupico in jo izpil v dušku.

»Če bi ti le mogel pomagati, zakaj pa ne?«

»Moreš, če hočeš!«

»Tu je moja roka.« Porinil je svojo roko čez mizo, Tonč jo je krepko stisnil.

»Nestvo sem si že izbral, toda ona mene ne mara.«

»Potem je pa gotovo prismojena.«

»Prismojena ravno ni, je pač tako: če ponujaš ovci soli in kruha, pa gre za teboj. Našel se je eden, ki je znal lepše govoriti, zato si jo je tudi pridobil.«

»Pa kdo in katera je tista?«

»Tvoja sestra Franica.« Tončeve besede so presenetile Joža. Naslonil se je nazaj vrteč med prsti kupico ter je tuhtal.

»Če je tebi po volji,« je spregovoril čez nekaj časa, »jaz ti jo privoščim, samo očeta pobaraj!«

»Seveda bi pobaral, in po volji mi je tudi, ko bi le jaz bil njej.«

»Kateri ti pa hodi v zelje?«

»Dozdeva se mi, da je vaš sosed, ki pride vsak dan na planino...«

»Pavle? — Beži, beži! Tega pa ti že ne verjamem.«
»Kakor hočeš, a jaz sem prepričan, sama se je izdala.«
»Kdaj?« — Joževo vprašanje je osupnilo Tonča, da ni vedel takoj kaj odgovoriti.

»Kdaj? No, zadnjič je bilo, ko sta bila vidva pri nas.«

»Pa veš gotovo?«

»Do prisege, mislim, ne pride, vem pa gotovo.«

»Potem je treba Pavletu izbiti iz glave vse take misli. On ni za Franico, Franica pa ne zanj, naj si bo pastir ali doktor.«

»Veš Joža! V tem ravno tiči moja prošnja. Ti bi poizvedel pri Pavletu kako in kaj, seveda previdno. Če bo priznal, poveva tvojemu očetu; če pa ne bo priznal...«

»Kaj potem?« je vprašal Joža radovedno.

»Kaj potem? Sam ne vem.« Tonč je bil v veliki zadregi. Kaj potem, če Pavle ne bo priznal! Dokazati mu bo težko, Franice pa nočem žaliti s takim izpraševanjem.

»Bom pač poskusil pri Pavletu, potem boš že vedel, pri čem si.«

»Lepo prosim, poizvedi tedaj o tem, prav hvaležen ti bom, ali greva?«

»Pa pojdiva! Natakarica, koliko sva dolžna?«

Plačala sta ter odšla proti domu. Skrb je morila oba in jima ukradla veselje, staro vino, na katero je bil Gašper tako ponosen, ni napravilo svojega učinka. Bila sta že zunaj mesta, ko se ustavi Joža pred Tončem in mu reče:

»Pot imam na Radeče, pojdi z menoj!«

»Nekoliko vstran je.«

»Greva k Mrazu; sporočiti mu moram, naj poseka hosto ob našem mlinu. Mogoče nama da jabolčnika za pot. Potem odideva po Pogačnikovem vrhu domov.«

»Mimo Pogačnika?«

»Skozi gorico celò.«

»Kaj pa, če se srečava s Pavletom?«

»Boljše prej ko pozneje.«

Pomenkujoč se med seboj sta korakala po veliki cesti proti Radečam. Še pred vasjo sta zavila po stranskem potu čez travnik proti gozdu, ki je segal po bregu do Mraza. Šla sta mimo Kočnikovega mlina čez potok do ovinka, kjer se je začela cesta vzdigovati. Pod gozdom sta sedla v mah, da si oddahneta. Strma cesta ju je upejala, da sta slekla suknjiče in jih obesila čez rame. Preden sta prišla do Mraza, sta bila že precej utrujena. Pred belo hišo je stal gospodar ter se pravkar poslavljaj od svojega brata — Pogačnika.

»Dober dan,« sta pozdravila ter stisnila desnico, ki jo je nudil Mraz v pozdrav. »Bog daj še več takih!« Zdrav obraz se mu je razširil in pokazali so se krepki zobje, ki jim ni škodovala pipa, stalna Mrazova prijateljica.

»Vroče je, vroče,« je rekel Joža ter si obrisal z robcem pot.

»Zdaj že ni več tako hudo, opoldne pa je bila že taka vročina, da ni bilo zdržati. Kaj bomo stali tu, pojdimo v hišo! Ožbe, ti tudi še pojdi nazaj!« Zadnje besede so veljale Pogačniku, ki se je že odpravljaj.

»Mudi se mi, hlapca še gotovo ni domov, da bi nakrmil živino.«

»Ej, bo že prišel, živina bo pa tudi počakala, saj je privezana. Glej, boš imel družino.«

»Oče Pogačnik,« je pritrdil Joža, »gremo skupaj, midva se ne bova dolgo mudila.«

»Naj pa bo.« Vsi so jo zavili v hišo ter sedli za mizo, na kateri je takoj stal vrč z izvrstnim jabolčnikom.

»Le pijte, pa prigriznite nekoliko!« Mraz je vzel iz miznice načet hleb kruha in ga položil pred Pogačnika.

»Jaz sem že prej jedel, nisem več lačen. Na, Joža, ti si ga ureži.«
»Kruha se ne sme braniti! Ho, pogledjte, koliko sem si ga urezal! Na Tonč, zdaj pa še ti!«

»Le ureži! Ni se treba braniti!«

Tonč je odrezal kruha in krepko potegnil iz vrča. »Dober jabolčnik,« je dejal, »pri nas nimamo takega.«

Mraz se je nekoliko popraskal za ušesom ter rekel: »Če se ne motim, si ti Podlesnikov sin, vsaj rajnemu si čisto podoben.«

»Po rajnem očetu, Bog jim daj nebesa, sem prevzel jaz kmetijo.«

»Malokdaj prideš na našo stran,« je pripomnil Mraz.

»V mesto večkrat grem, da plačam davke ali pa kaj nakupim.«

»Bo več ko dve uri hoje od vas do mesta.«

»Če srednje hodim, pridem v dveh urah.«

»Le pijte!« je priganjal Mraz. »Danes še ne bo zmanjkalo jabolčnika!«

»Da bi ga le dolgo ne!« je rekel modro Joža ter izpil. Dobra volja se ga je polastila, da se mu kar nič ni mudilo domov, dasiravno je stalo solnce že jako nizko.

Na steni je udarila velika stenska ura šest. Tonč se je spomnil, da ima še daleč domov; začel je priganjati Joža, ki se je šele zdaj spomnil svojega naročila.

»Skoro bi bil pozabil,« je govoril Joža, »sporočiti vam moram, da lahko posekate ob našem mlinu, kadar hočete. Ni kaj posebnega, za drva, mislim, že bo.«

»Je že prav, kar jutri se lotim sekanja. Ceno pa poravnava z očetom, kadar prideva skupaj.«

»Ali gremo?« je rekel Pogačnik. »Še do noči ne bomo prišli domov, če bomo kar sedeli.«

»Saj se vam ne mudi, danes imate čas, ko je nedelja. Pijte še!« Vsi so potegnili še nekolikokrat iz vrča ter se poslovili z dolgim zahvaljevanjem in vabilom na dom, Pogačnik na svojega, Joža na svojega, le Tonč je opustil vabilo, ker je vedel, da se Mraz ne bo potrudil tako daleč čez planine do Podlesnika. Solnce se je pravkar skrilo za gore, ko so zapustili naši znanci Mrazovo dvorišče.

»Zdaj pa hitimo!« je rekel Tonč ter si pomaknil klobuk na teme.

Prijazno se pomenkujoč med seboj, so kmalu dospeli do Pogačnika, kjer jih je gospodar povabil na večerjo. Pozno je že bilo na uri, vendar sta šla Tonč in Joža v hišo, nekoliko iz radovednosti, nekoliko pa, ker ju je priganjal želodec.

»Nocoj pa res ne vem, če bom prišel domov.«

»E, Tonč,« je tolažil Joža prijatelja, »če ne bo šlo čez planine, pa ostaneš pri nas, saj ti je vseeno.«

»Le kar za mizo!« je priganjal Pogačnik.

»Nisva potrebna, večerje pa tudi nisva zaslužila.« (Dalje prihodnjič.)

Dr. Malka Šimec:

Voda, zrak, solnce!

Tako so pred nedavnim časom morali vzpodbudno klicati v svet zdravniki; današnji generaciji tega ni potreba. Komaj čakamo, da dopušča vreme kopanje na prostem, ki je vselej združeno z obiljem zraka in solnca.

Kopanje na prostem je velikega pomena iz več razlogov. Kdo še ni opazil očividnega zadovoljstva kopajoče množice? To zadovoljstvo je tako

nepotvorjeno, tako naravno, da ni prav nobenega dvoma, da izhaja iz zdravega užitka. Res je užitek trajne vrednosti, pri čemer se voda, zrak in solnce vzajemno dopolnjujejo v učinku.

Voda vpliva kot dražilno sredstvo na telo, podobno kot masaža in elektriziranje. Hladna je, stalno se giblje. Koža čuti te tresljaje vode, čuti tudi razliko v temperaturi in se v čuječi reaktivnosti zdaj krči, zdaj širi; naježi in izgadi, potem zopet prebledi ali pordi. Vsi njeni sestavni deli se gibljejo in delujejo: mišičevje, krvne žilice, živci, žleze. To je gimnastika v pravem pomenu besede. Neprimerno večji postane vpliv vode na človeško telo, če plavamo. Tedaj se razgiblje vse telo do zadnje mišice in žilice, tako splošno in enakomerno kot pri nobenem drugem športu. Plavanje zahteva dobro tehniko dihanja. To in pa celotno usmerjeno gibanje telesa krepi krvni obtok, mišičevje se enakomerno oblikuje, prožnost in odpornost organizma se večja. Sveži zrak še stopnjuje delovanje vode.

Ljudje, ki ljubijo kopanje na prostem, niso mehkužci. Sprememba temperature jih ne plaši, preprih jim ne škodi, prehlajenje jim je skoro neznana težava.

Solnčenje, ki ga uživamo v zvezi s kopanjem ali posebej, pregreva telo. Najbolj seveda na površini, toda vedno sega njegov vpliv tudi več ali manj globoko pod kožo. To zavisi od količine nevidnih žarkov v solnčni svetlobi; čim več jih pride do nas, tem intenzivnejši je vpliv v globino. Največ je takih žarkov na morski gladini in na gorah; zato je tudi solnčenje tam najizdatnejše. Iz istega vzroka pa je tam tudi nevarnost opeklin in vnetij večja in potrebna pri solnčenju večja previdnost. — Splošno znano je, da se rane hitreje in lepše celijo poleti kakor v ostalih letnih časih. Za zaraščanje nekaterih ran je naravnost potrebno obsevanje. So tudi nekatera kožna obolenja, na katera ima solnce blagodejen vpliv. Vzrok je v tem, da vplivata nanje toplota in solnce v smislu pospešenega zdravljenja. — Do najnovejšega časa se je mislilo, da se nahaja odporna sila telesa proti škodljivostim bakterij samo v krvi; zdaj vemo, da sodelujejo tudi kožne plasti pri tem važnem procesu, in sicer pod vplivom solnčne svetlobe. Pri tem pa ni potrebno, da se vrši solnčenje ravno na ogroženem mestu; obsevati moremo katerikoli del in blagodejni vpliv solnčne svetlobe se prenese na ostalo telo. To je važno za tiste, ki iz katerega koli vzroka ne morejo biti deležni splošnega obsevanja. Tudi njim so zagotovljeni zdravilni učinki solnca.

Toda kot za vsako stvar, tako je tudi za kopanje in solnčenje potrebna pametna mera. Ni vseeno, kdaj, kdo in kako dolgo jih uživa. V vodo ne hodimo s polnim želodcem; za kopanje je primerno dopoldne ali v veliki vročini kesneje popoldne. Nikdar pa ne takoj po večjih obrokih, po kosilu in večerji. Po prihodu iz vode je priporočljivo zmerno gibanje, hoja ali lahka telovadba.

Ljudje, ki bolujejo na pljučih in srcu, niso za solnčenje in kopanje na prostem; samo z zdravnikovim dovoljenjem in točno po njegovih navodilih ga smejo uživati. Koliko ljudi si je s solnčenjem poslabšalo stanje pljučne bolezni, ko so vendar stremeli ravno za nasprotnim! Tudi sicer zdravi ljudje naj bodo previdni; kožna vnetja, opekline, zamorska polt niso tisto, po čemer moramo hrepeneti. Oni v velikem delu celo preprečujejo željeni efekt, ker v enem slučaju zadržujejo solnčne žarke, da ne morejo delovati bolj v globino, v drugem slučaju pa delajo kožo preveč občutljivo za njihov vpliv. Tudi oči trpe pri preobilju svetlobe in solnca.

Če imamo dovolj časa na razpolago, uživajmo menjaje solnčenje in zračenje. Da se izognemo neprijetnim posledicam direktne solnčne svetlobe, izložimo se solncu samo za nekaj časa, stopnjema, ostali čas pa prebijmo v senci s telovadbo, igro, hojo ali mirujoč. Tudi na ta način si pridobivamo

odpornost in prožnost telesa. V vodo pojdemo po solnčni in zračni kopeli, ne takoj. Po kopanju se zopet nekaj časa gibljimo na obrežju. V mokri kopalni obleki ne sedimo mirno, ker telo prehitro ohladi.

Naša parola bodi: ne maksimum, temveč optimum — ne kolikor mogoče veliko, temveč kolikor mogoče dobrodejno.

Draga Beloglavec-Krajnc:

Razvaline.

*Že rušijo se stari stolpi sivi,
kamenje trhlo le bršljan opleta,
z zelenjem gotska okna so odeta
in stena se pod težo časa krivi.*

*Zaganja vetra smeh se zaničljivi:
»Kje tvoja s slavo venčana so leta?
Kje tvojim lovor se nesmrtni spleta?
Spomin ubog je kamen ta minljivi.«*

*Mladosti sanje svetli so gradovi;
veselih nad, ljubezni so domovi,
a boj življenja stre jih v ruševine.*

*V molk vgrezajo se sanje ko zidovi,
bršljan spominov temni so okovi,
a dih sveta oživlja bolečine.*

F. Jauh:

Na božjo pot k Triglavski Materi božji.

(Konec.)

Z jutraj še pri temi odrinemo na Triglavski vrh, kamor je od tu še eno uro. Udarimo v strmino Malega Triglava. Spočetka komaj vidimo obirati kline, počasi se začne svetlikati. Tam za štajerskimi gorami žari jutranja zarja, vrhovi vstajajo iz teme, nebo je zastrto z lahno megleno kopreno. Dvigamo se vedno više in više. — Kar komодно se stopa kot po stopnicah. Oprijemati se je pač treba železnih klinov. Le na sedlu med Malim in Velikim Triglavom, kjer se gre po grebenu kot po vrhu strehe, je malo bolj nerodno za vrtoglave. Toda tam čez je narejen držaj iz žične vrvi, ki drži noter do vrha. Res se tupatam stopa nad prepadom, toda stopinje in oprimki so zanesljivi. (Saj v življenju tudi dostikrat stopamo nad prepadi, pa zato ni treba, da bi se nam zvrtilo v glavi in bi strmo-glavili vanje...).

Malo nad sedlom je v skalo vzdignjena plošča z napisom: In piam memoriam Marci Pernhart, Jui primus Triglavu panorama depinxit. (V hvaležen spomin Marku Pernhartu, ki je prvi naslikal razgled s Triglava). Malo pod vrhom pa je plošča z napisom:

*Sklad na skladu se dviguje
golih vrhov kamen zid.
Večni mojster ukazuje,
prid' zidar se les učit.*

Ob stoletnici Valentin Vodnikovega pohoda na Triglav postavila Aljaž in Matjan.

Kakor bi vzrastel iz tal, stoji pred nami Aljažev stolp. Na vrhu smo. Ne-popisljivo čuvstvo navdaja naša srca. Izza daljnih nižjih gora je pravkar priplaval kralj dne in nas obseva s svojimi zlatimi žarki, vrhovi pa se kopljejo v njih, ki se prelivajo v razne barve. Razgled se ne da popisati. Pridi, draga čitateljca, pridi, dragi čitatelj, semkaj in poglej vso to krasoto! Vse je pod nami, nobena točka višja, zdi se nam, da smo kralji višin.

Kamen mejnik ob Aljaževem stolpu nas opozarja, da se tu pričenja država, ki je drznila prelomiti zapoved: »Kar je Bog združil, naj človek ne loči!«

Naš pogled splava dol v Trento k mladi Soči, ki brzi po belemrodu, ob kateri ječe naši bratje pod tujim jarmom. Oj Soča bistra in deroča, zakaj nisi ubogala goriskega pesnika-preroka Gregorčiča. Ali nismo vredni tega?

Naš duh zaplove tja h Krnu, ki se dviga kot mogočen nagrobni spomenik našim junakom, bratom in očetom, ki počivajo v njegovem naročju. O ko bi znal govoriti, povedal bi nam dolgo povest o strašnem trpljenju naših dragih med svetovno vojno. Ali bolje je, da molči, da nam spomini ne usekajo novih ran. Tam doli južno od Krna, kjer prehaja gorovje v nižino, se skriva Doberdob, še en »slovenskih fantov grob«. Mogoče je Doberdob še premalo razbit, morda čakajo tudi nas tam grobovi?

Vrnil se je naš pogled preko bohinjskih gora ter preko doline triglavskega jezera in spustil v dolino Vrata, odkoder se čuje šumenje Triglavske Bistrice. Oglasil se je v Aljaževem domu, hitel na Dovje, na Aljažev grob in poromal na božjo pot k Višarski kraljici. In plul je dalje preko Ostrnika in Gerlice tja na v večni led okovane Visoke Ture, obiskal naše brate za Karavankami, počastil Gospo Sveto in se vrnil preko Karavank. Poljubkoval je z Golico, kraljico gorenjskih planin, malo posedel na Stolu in se šel pokloniti dvojici Kamniških planin Grintovcu in Kočni. Izročil je pozdrave našemu Storžiču, se malo pomudil v »Storžčevi deželci«, kjer so naši domovi in pošepetal našim mamicam, ki so v skrbeh za nas, da smo srečno prišli na Triglav. Obiskal je Krekovo goro, Ratitovec, se okopal v blejskem jezeru, ohladil v gozdovih Pokljuke, se malo popasel po bohinjskih planinah in malo povasoval v Triglavskem domu in se vrnil nazaj na vrh.

Naša Ljubljana je kot običajno potopljena v meglenem morju, iz katerega se vidi Šmarna gora kot majhen otok. Izgleda, kot bi bila velikanska skleda mleka, iz katerega gleda ven velikanski žganc. V daljavi na jugu se blešči sinja Adrija, proti zahodu se vrste nepregledne vrste vrhov noter do Tirolskih gora, videti kot velikanska žaga.

Po ledeniku pa prihajajo novi turisti, videti so majhni kot mravlje. Mrzli veter brije, sonce se je skrilo za megleno kopreno, mraz nas spreletava. Pritisnemo štampiljke, se ovekovečimo v knjigo triglavskega junakov in odrinemo navzdol.

Nekako ob 7 pridemo na Kredarico, kjer se ogrejemo s toplim čajem. Ob tričetrt na 8 nas povabi drobn glasek zvončka k sv. maši. Zberemo se pri kapelici, kjer se že pripravlja duhovnik za sv. mašo. Kdo je ta mož? Nihče drugi kot sedanji naš knezoškof dr. Gregor Rožman. Tudi gospod Gregor rad gre-gor. Nihče izmed nas se ni nadejal, da bo ta gospod čez dve leti naš škof. Kako veseli smo bili, ko smo zvedeli to novico!

Še enkrat pozvoni in prične se sv. daritev. Sveta tišina zavlada. Petja in orgljanje ni, za to skrbi veter, ki žvižga okrog oglov. Zdi se nam, kakor da je vsa gorska pokrajina en sam veliki oltar, na katerem žare vrhovi kot velikanske sveče. Globoka pobožnost se bere z obrazov navzočih in svečano čuvstvo navdaja naše duše, kot še nikdar pri nobeni sv. maši. Saj je vse okrog nas kot ena sama velika molitev, kot ena sama vroča prošnja. In ko je mašnik spregovoril »Sursum corda« se nam je zdelo, da nismo več na tej grešni zemlji, ampak da smo že v raj. Še nikoli niso bila naša srca tako pri Gospodu kot danes, saj smo tako blizu nebes. Najsvetejši trenutek — Povzdigovanje. Na tla se sklone sto kolen

na ostro izprano kamenje in vtopljeni v najglobljo pobožnost se klanjamo Njemu, ki je ustvaril vso to lepoto, ki je sam večna neminljiva Lepota. Raz oltarja nas zre Brezmadežna, ki praznuje danes prelepi praznik Vnebovzetja. Daj nam Milostna, da bodo tudi naše iskrene prošnje vzete v nebo in uslišane. Ave Assumpta — Pozdravljena Vnebovzeta!

V tako veliki cerkvi še nismo bili pri sv. maši, saj je večja kot sv. Petra v Rimu, stene so ji sosedni vrhovi, strop pa neba obok. Po sv. maši nas je tovariš Tine predstavil g. dr. Rožmanu, s katerim se je že poznal. Prijazno nas je sprejel in rekel, da ga veseli, ker radi prihajamo na naše lepe gore in da želi, da se še kaj vidimo na planinskih potih. In res smo se sešli drugo leto pri blagoslovitvi kapelice sv. Cirila in Metoda v Vratih.

Odrinemo okrog Malega Triglava proti Aleksandrovedu domu. Meglena koprena na nebu se vedno bolj gosti, sonce se je skrilo za njo. Iz vrhov so se začele kuhati megle, znamenje, da bo dež. To pa za nas ni nič kaj razveseljivo, ker nas čaka dolga pot preko doline triglavskih jezer, od Aleksandrovega doma do koč pri jezerih pa 5 ur hoda in celo pot nobenega zavetišča. Pri Aleksandrovedu domu zagledamo sedlo Hribarca, preko katerega bomo šli. Težke megle so se valile čezenj. Nezaupno smo gledali tja.

Nad nami se kmalu dvigajo skladi Šmarjetna glava, Kanjavec, Mišelj vrh. Oko nam uhaja doli na vabljivo Velo polje. Najrajši bi smuknili doli v Vodnikovo kočo, toda naš načrt in naša volja ne dopuščata tega. Ze kresamo in praskamo po melišču navzgor proti sedlu Hribarca. Na vrhu sedla nas čakata gospa megla in njen zvesti spremljevalec dež. Stisnemo se v votlino. Čez nekaj časa dež poneha, megla se dvigne, pod nami se pa prikaže obljubljeni dežela — dolina triglavskih jezer ali Komna s tretjim jezerom. Podričnemo se proti njemu. Srebrnočista so ta jezera kot nedolžno oko, njihova voda pa ledenomrzla. Tu so se razprostirali svoj čas sočni pašniki, sedaj pa je pustinja in kamenje navaljeno sem in tja. — To pokrajino je razril Zlatorog iz maščevanja, ker se je človek drznil udreti v njegovo kraljestvo in utrgati triglavske rože.

Mahnemo jo navzdol po dolini in srečamo še eno jezero. Pokrajina postaja vedno bolj prijazna, porasla s travo in planinskimi zelišči. Utrgamo si za spomin malo »pušeljca«. Že se pojavijo macesni, iz teh se izmota koča pri triglavskih jezerih. Razveselili smo se, ko smo jo zagledali.

Vstopimo. Najhujši del pota je torej za nami. To smo se oddahnili v njenem zavetju! Južno od koč ležita peto in šesto jezero, v ozadju se dvigajo gore. Res pravcati planinski raj je tu! V koči ni takega navala kot v Triglavskem domu. Kmalu odrinemo na svoja ležišča nad kozjim hlevom, kjer se kmalu preselimo v kraljestvo sanj in pozabe. Spodaj v hlevu nam igra planinska godba prijetno uspavanko.

Zjutraj je bila nevihta. Počakamo, da se zvedri in zapojemo tisto »Za dežjem pa solnce sije, potem spet lušno je«. Vreme se je sprevedrilo pa smo začeli zopet rajzati. Na grobu ruskih mučnikov zmožimo očenaš. Spremlja nas nešteto potočkov in slapičev, ki hite z nami vred v Bohinj. Že se pogostejše pojavljajo znanci iz doline, vitke smreke in košate bukve, med katerimi se zrcali sedmo triglavsko jezero. Kot prirodni park je tukaj. Skozi predor, ki ga tvori bukove, pridemo na rob Komarče in pod nami se odpre prepad, porasel z drevjem, da ni videti tako grozen. Globoko pod nami leži zadnji konec bohinjske doline z mlado Savico, zelenimi livadami in hotelom Zlatorog. Jezera se vidi le majhen del. Veličasten venec gora obdaja to dolino, med njimi Bogatin, kjer so shranjeni Zlatorogovi rogovi. Iz globine se čuje bobnenje slapa Savice. Zdi se nam nemogoče, da vodi tu notri pot. Toda lepo se vije krog robov povprek ob bregu, da se kar lagodno gre. Bobnenje slapa se čuje vedno bliže in že nas opozori tablica z napisom »Izvor Savice 5 min.« Stopimo tja. Iz votline pod grozovito steno vre na dan mlada Savica in se vrže čez skalo 60 metrov globoko. Med

groznim šumenjem in bobnenjem se ruši nizdol vodena masa in v obraz prši hladni vodeni prah. Tu spozna človek, kako majhen je napram takim naravnim silam.

Krasno lego ima hotel Zlatorog. Napis nad cesto nas vabi nazaj v planinski raj, toda naš poklic in dom nas pa kličeta domov. Po gladki, izprani cesti, po senčnatem gozdu hitimo mimo jezera, v katerem se zrcali strmi Pršivec. Pozdravljata nas ljubki cerkvi sv. Duha in sv. Janeza in ponosni hoteli se ogledujejo

Iz starega misala.

Vnebovzetje.

v jezeru. Preko zelenih senožeti čez Brdo jo mahamo proti Bohinjski Bistrici. Izza prednjih gora nas pozdravlja Triglav zaviti v sneženi plašč, ki si ga je nadel danes zjutraj.

Že nas tira železni konj nazaj v skrbi in težave. Parkrat se naredi noč in že se nam prikaže Bled v vsej svoji krasoti. Brezdvomno je razgled s te postaje eden najlepših v Evropi. Ponosni hoteli in otoka mila cerkva se belijo v žarkih zahajajočega solnca, a gore v ozadju so tako lepo umite in se kopljejo v zelenilu. Pogledamo v globoki Vintgar.

Jesenice. Oblak dima plava nad črnimi tovarniškimi poslopji, na zahodnem koncu Savske doline pa se poslavlja solnce od današnjega dne, mi pa od naj-

lepšega kotička naše Gorenjske. Zarja ugaša za Triglavom, v dolino pada mrak, vlak hiti z nami v hladen večer. Poslavljam se od gora s tisto:

Z Bogom gore, naše dvore
varujte krvave zore.

In od Save:

Zbogom Sava, hči Triglava!
Naj te tujec ne preplava!

Morje lučic — Kranj. Že? In zopet smo se vrnili v to puhlo vsakdanjost, iz katere nam neprestano hrepeni srce

Nazaj v planinski raj.

Franjo Neubauer:

Nebeški Materi.

*Z nebes visokih, Mati, zreš
na zemskega otroka.
Le Ti ga ljubiš in umeš.
V nebesa bi visoka
iz dola solz in zmot,
pa je prestrma pot.
Spotika se in pada,*

*izginja vsa mu nada.
Naj pade pa še tolikrat
in še tako globoko,
Ti veš, da ostal bi srčno rad,
podaš mu rešno róko.
In materinska ga ljubá
do nebnih doigne spet višav!*

Viki R.:

Moje življenje.

(Nadaljevanje.)

Očetu sem odprla vrata, vstopil je po dolgih devetih letih in ko je prestopil prag svojega doma, je skrušen padel na bližnji stol ter zajokal. Iztrgala sem se iz njegovega objema ter hitela po mater na polje. Ko sem ji povedala, da se je vrnil oče, je kar obstala. Ni mi mogla verjeti. Ko sem ji le zatrjevala, je odšla z menoj domov. Bila je bleda in vsa se je tresla od razburjenja. Med potjo sem še obvestila ostali dve sestri, Anico, ki se je učila v trgovini in Alojzijo, ki se je učila šivanja. Skupno smo šle domov, z naših obrazov pa je sijala sreča, ki jo občuti samo tista duša, ki je po dolgih letih zopet našla svojega očeta. Naša sreča je bila nepopisna. Pogrešali smo še najstarejšo sestro, ki je službovala kot trgovska pomočnica v P. V najkrajšem času smo jo obvestili in v par dneh je prišla tudi ona domov. Spremenilo se je naše prej tako tužno in osamljeno življenje in naša mamica je iznova oživela. Saj smo pa postale tudi že odrasle mladenke in skrb za našo bodočnost je ni mučila več. Že zadnja leta so jo vse tri hčerke podpirale s svojim malim zaslužkom, le jaz ji nisem mogla olajšati težkega dela. Mislila pa sem vedno na prihodnost, ki bo izpolnila moje vroče želje in takrat sem hotela živeti samo za svojo mater, delati za njo in ji tako vračati njeno brezmejno ljubezen in ji vsaj deloma povrniti vse, kar je prestala zame. A zgodilo se je, kakor pravi pregovor: »Človek obrača — Bog pa obrne.«

V vsej krasoti se mi je smehljalo nasproti življenje, a nad njim je krožil teman oblak, ki je zatemnil in uničil mojo življenjsko srečo.

V trenutku enem je uničil
vse sladke sanje mi vihar.
Vzel meni je življenje srečo,
ki se ne vrne več nikdar.

Bil je vroč soparen dan, 8. junija 1921, nekaj tednov po očetovem prihodu. Z veseljem sem odšla zjutraj v šolo. Ko sem se vrnila iz šole, sem se takoj pripravila za drugi dan, potem pa sem odšla prosta vseh šolskih skrbi k botri svoje starejše sestre. Ta gospa je imela vedno odprto srce za nas zapuščene, pomoči potrebne otroke med dolgo vojno. Bila nam je ob strani v vseh težkih dneh ter nam olajšala mnogo gorja. Zato nas na to družino veže večna hvaležnost. Vračali smo ji mi otroci njene dobrote s tem, da smo ji bili uslužni, kadar nas je potrebovala pri kakem malem delu. Tudi jaz sem vse proste ure zahajala tja. Tudi ta dan sem se napolila tja, ta dan, ki je bil tako usoden zame. Vse popoldne se je že oblačilo ter se pripravljalo k dežju. Nevihita je bila vedno bliže, tako da nisem mogla domov. Ostala sem torej pri njih. Ulila se je ploha, blisk za bliskom je razsvetljeval nebo. Hipoma udari strela. Sedeli smo okrog mize ter se preplašeni spogledali. Nihče ni slutil, kako težak trenutek se bliža za mene. Vstali smo ter gledali skozi okna, kam bi udarila strela. V tem hipu stopi v kuhinjo dekle z besedami: »Oh, pomislite, strela je udarila k R.« (Namreč k nam.) Po tej njeni grozni vesti se je izvil iz mojih prsi težek vzdih in z maminim imenom na ustih sem padla v težko nezavest. Besede tega dekleta pa niso bile resnične, kar sem izvedela takoj potem, ko sem se zavedla. Zaradi groznega viharja namreč se ni dalo točno pregledati, kam je treščilo, a za mene je bilo že prepozno. En sam tisti groze poln trenutek je vplival tako name, da sem obolela na srcu. V začetku bolezni sem še vedno upala, da se mi bolezen izboljša ter mi bo mogoče nadaljevati učenje. A zaman. Vsa zdravila so bila brez uspeha. S težavo sem nadaljevala učenje. Z vso ljubeznijo so mi pomagale moje součenke ter me spremljale jutro za jutrom od doma v šolo in iz šole na dom. Nisem zapustila učenja, dokler nisem popolnoma omagala. Ne morem popisati, koliko sem trpela, ko mi je zdravnik prepovedal nadaljnje učenje. Ločila sem se s težkim srcem od šolske klopi, vzela sem slovo od svojih dragih součenk, med katerimi sem doživela toliko sreče in veselja. Vdati sem se morala bolesi in trpljenju že v rani mladosti — to je gorje, ki je nepopisno. Vzela sem nase križ, ki mi ga je poslal Vsemogočni z edino tolažbo v srcu, da nisem ne prva in ne zadnja, ki moram trpeti. Tisoče in tisoče jih hodi po širnem svetu z istim trpljenjem in isto boleznijo v srcu kakor jaz. Vendar je še tu in tam vstalo novo upanje v moji duši, da ozdravim. Ni me zapustilo tudi v najbridkejših trenutkih, saj upanje je vsakemu srcu življenje.

Minul je moj otroški maj,
ne bo ga nikdar več nazaj.
Spomin mi v srcu mil živi,
na srečne moje mlade dni.

Mati je tožila nad mojo nesrečno usodo. Mnogo noči je prečula in premolila, da bi mi Bog povrnil nazaj ljubo zdravje. Neštetokrat je bridko jokala, saj ni srca na svetu, katero bi čutilo tako globoko, kakor čuti mati za svojega otroka. Prikrivala je svojo bolest pred menoj, a mojim očem je ni mogla prikriti. Kakor v času, ko je bil ločen od nas naš ljubi oče, je hodila okrog, tiha in zamišljena. Njen ljubeč pogled me je spremljal povsod. Videla je mojo bol in čutila moje gorje. Naša mati ni bila vajena nikoli nam otrokom s poljubovanjem izkazovati svojo ljubezen. Vendar vem, kako globoka je njena ljubezen, ki jo čutim zlasti sedaj v bolezni. In taka materinska ljubezen,

ki se razkriva otroku le v urah bridkosti, je sveta. In ni bitja na svetu, ki bi jo moglo nadomestiti.

Tako sta minuli dve leti, odkar sem zbolela. Pri mnogih zdravnikih sem med tem časom iskala pomoči, pa nobeden mi ni mogel pomagati. Slednjič mi je eden izmed njih priporočil še bolnico. Z upanjem, da v njej dosežem zdravje, sem sklenila, da poiščem zadnjo pomoč v bolnici. Mnogo sem premolila v tem času. Moja bolezen pa se je vidno slabšala. Telesno sem popolnoma oslabela. Nisem mogla nikamor več. Mnogokrat sem tiho jokala, videč, kako se moje sovrstnice vesele svoje mladosti, meni pa je zaprta pot k tej sreči.

Mnogo ljubečih prijateljskih src se je zavzelo v času moje bolezni zame. Trpeli so z menoj in me tolažili, vlivali mi upanja v srce na boljšo bodočnost. Tako sem lahko trpela in mirno prenašala vse gorje. Prišel pa je čas slovesa. Pripravljala sem se v bolnico. Še nekaj dni in med tujimi ljudmi bom. Med trpečimi bom živela in pričakovala ozdravljenja. Z zadnjimi upi, z vročo molitvijo sem pričakovala odhoda.

(Dalje prihodnjič.)

Peleasa:

O pomenu Kolodvorskega misijona.

(Govorila na sestanku sodelavk Kolodvorskega misijona v Ljubljani, dne 20. junija 1932.)

Govorim naj o pomenu Kolodvorskega misijona. Ta moja naloga me spominja na požrtvovalne dame, katere sem bila imela priliko občudovati v drugih državah, predvsem v večno mladi Švici, ki je dala življenje tej dobrodelni ustanovi. Rojstno mesto Kol. misijona je namreč Freiburg (Fribourg), ki stoji kot prijetna katoliška oaza sredi protestantske pustinje. Od tam se je razmahnila najprej po vsej Švici, potem po Evropi in po ostalem svetu. Amerika, Afrika in Azija so danes tudi že vpletene v to socialno mrežo. Skoraj vse evroske države so poslale zastopnice na prvi mednarodni karitativni kongres, ki se je vršil od 31. avg. do 1. septembra 1926 v Lucernu in čigar namen je bil, vedno bolj razširjati delo usmiljenja, da postane splošno, vesoljno, z eno besedo — katoliško. Domačinka, dr. Meyer, žena, ki je morda največ storila za žensko mladino v svoji Švici, pa tudi v Nemčiji in Italiji, je takrat s toplo besedo, ki nam je vsem morala segati v srce in dušo, poudarjala pomen Kolodvorskega misijona. Verujte mi, da sem takrat nehote mislila na to, kar se je zadnji čas tudi pri nas začelo in uresničilo.

Pa naj nadaljujem o Švici, o deželi, kjer je tekla zibel te naše hčerke, te velike mednarodne ustanove, katere pomen sega najgloblje v naše socialno življenje. Ne bom se spuščala v podrobnosti, omenim naj samo, da v tej deželici, katere gostoljubnost sem uživala vrsto let, nisem nikdar videla trepetajoče roke, ki bi prosila miloščine, ne slišala bogokletnih ust, ne srečala strašnega pogleda nedolžne in nesrečne žrtve. To je dežela, v kateri so zakoni sveti, zločinci pa redki. Ko sem prehodila njena mesta, vasi in polja ter planine, ko sem občudovala njene navade, solidno ravnovesje njenega narodnega organizma, mi je nehote prihajala na usta beseda »ljubezen« kot neka sinteza razsvetljenja.

Beseda »ljubezen« je pa nerazdružljiva od druge besede »žena«. Da, žena in žensko socialno delovanje je dalo današnji švicarski mladini to, kar mora vsak trezno misleč človek občudovati. Ženska požrtvovalnost je spletila tisto zaščitno mrežo, v katero je vpletena danes zadnja gorska vasica. Ko sem zimo 1929/30 preživela v neki gorski vasi, v Vadskih Alpah, nisem našla tam katoliške cerkve (pač pa protestantsko in anglikansko) tudi ne katoliškega duhovnika. Našla pa sem tam lepake Kolodvorskega misijona in srečala ženico, ki je bila zvezda vodnica deklicam, odhajajočim v mesta po zaslužku.

Že na obmejnih postajah, predvsem pa v Buchsu, Baselu in Zenevi, ki so tri glavne obmejne postaje, potujoča žena lahko izve, — po lepakih ali pa po dami, katera vrši na kolodvoru službo — kje se nahajajo v državi zavetišča. N. pr. deklica, domačinka ali pa tujka, — (njihov eminentno helvetski duh tukaj ne pozna razlike) — hoče v drugo mesto, radi zaslužka ali po drugih opravkih. Kolodvorski misijon takoj telefonično obvesti drugi Kolodv. misijon o njenem prihodu, eventualno jo za čas vožnje priporoči kaki znani osebi, ki potuje v isti smeri. Ko potnica izstopi, jo prevzame Kolodv. misijon in je ne zapusti, dokler ni v varnih rokah, v službi ali kjerkoli. Če žena išče službe, jo peljejo v zavetišče, kjer je navadno tudi posredovalnica za službe. Te posredovalnice posredujejo za vsakovrstne ženske službe: od služkinje, do najbolj plačane urad-

Al. Goltz.

Kristus in žene.

nice, predvsem pa preskrbujejo delo raznim socialnim zaščitnim sestram. Švica namreč nima usmiljenk, ker teh protestantizem ne trpi. Zato imajo veliko privatnih zaščitnih sester. Te upravljajo raznovrstne bolnice in zavetišča. Državne bolnice pa oskrbujejo diakonisinje, to je protestantska verska organizacija, ki deluje prav tako nesebično, kot naše usmiljenke.

Kolodvorski misijon pa ne zapusti deklet tudi pozneje, ko so že po službah, marveč vsaka pisarna ima še nadalje v evidenci tiste, katerim je nudila pomoč, ter skrbi za njih telesni in duševni blagor. V zavetiščih imajo skupno službo božjo. Ta so navadno deljena po narodnih jezikih (franc. nemšk. in ital.) Zato se shajajo dekleta istega jezika v istem zavetišču. Tam imajo tudi duhovnika svojega jezika. Zavetišča vodijo navadno katoliške sestre sv. Križa, ki imajo svoj sedež v Afiligem blizu Freiburga. Ker pa te sestre ne smejo delovati kot take v večini kantonov, ampak skoraj edino le v kantonu Freiburgu, ki je katoliški, pa delujejo po vsej ostali Švici kot navadne lajike, ki v sili in pod pritiskom razmer ter v svoji vneti požrtvovalnosti celo odlože začasno svojo redovniško obleko, ker sicer bi njih dela ljubezni protestanski kantoni onemogočali.

Dekleta se redno shajajo v zavetiščih, kjer imajo zabave kot so: božičnice, gledališke predstave itd. Tam preživijo tudi nedeljske popoldneve, eventuelne po-

čitnice in pa — tega naj se one gospodinje, ki imajo služkinje, nikar ne prestrašijo — vsaka služkinja ima četrtek popoldan popolnoma prosto do naslednjega jutra. Takrat si mora gospodinja brez nje pomagati. Ti sestanki deklet so zelo važni. Saj veste, da pravi rek: »Med čašo in ustnicami je še dovolj prostora za nesrečo.« Veste pa tudi, da izkušnjavec ne napade mladenke, katera je močna, ampak tisto, katera je slabotna. Ne izkuša tiste, ki mu gleda neustrašeno v obraz. Gre, bolje rečem: plazi se kot kača dokler ne zleze v srce cvetke, katero je ravno odprla pomlad in ki često le en dan cvete. Izkušnjavec gre k njej, ki se ne zna braniti, predstavi se slabotni, katero lahko zapelje; predstavi se ji z videzno sočutnim srcem, pa skriva izdajalstvo pod krinko ljubezni in zvestobe. Potem pa, ko je potekla ura, ko je uničil, kar se ne popravi nikdar več, jo zapusti, odide, zločinec, potolaživši gnus, katerega občuti, z gnusom, katerega pripravlja.

Istotako deluje velikopotezno Kolodvorski misijon tudi v Franciji in Belgiji, kjer delajo po švicarskem vzorcu.

Na podlagi dosedaj povedanega boste laže razumele, kak naravnost nebeški dar je Kolodvorski misijon n. pr. v Antwerpnu. Odkar se je namreč Belgija otresla angleškega protektorata, je to mesto postalo, kar se tiče blagovnega prometa, največje evropsko pristanišče. Z eno uro oddaljenim Bruseljem je pa obenem važno železniško križišče za ves ostali sever. Pomislimo samo, da ima Antwerpen — Bruselj najlažje in najhitrejšje zveze s sledečimi važnimi mesti: 2 uri vožnje je Rotterdam, zatem Hag, 4 ure oddaljen, je Amsterdam; s parnikom dosežemo v 4 urah Dover ali Harvish, oziroma v 5½ urah London. K temu upoštevajmo še direktne prekmorske zveze, kakor tudi ugodno ozadje: Nemčija (5 ur vožnje Köln) Francija (5 ur vožnje Paris). Nešteto žena in deklet se ima baš tamošnjemu Kol. misijonu zahvaliti, da niso padle v zločinske roke tako zvanih »trgovcev z dekleti« ki jih od tu odvajajo v daljnje dežele. Največ jih siloma tirajo v Indijo, kjer potem umirajo.

(Konec prih.)

Laorin K.:

Narodna pesem — verna spremljevalka človeškega življenja.

(Konec.)

Poje tudi o Dravi in o Soči vodi, ki je šumela. Neštete so pesmi z zgodovinskim ozadjem. Tako nam opeva strašne boje s Turki pri našem Beogradu, kjer je tekla rdeča kri, da bi gnalo mlinske kamne tri. V daljno Turčijo spremlja mlado Bredo, opisuje beg lepe Vide čez morje. Toliko je narodnih pesnitev o kralju Matjažu in njegovi Alenčici; pri južnih bratih zavzema slično mesto kraljevič Marko s silovitim konjem Šarcem.

Med letnimi časi zavzema najodličnejše mesto pomlad, ki je vsa lepa, razcvetena. Radostno jo pozdravljamo, ker z njo pride tudi kukavica in slišimo ptičke peti, one nas uče, kako nam je živeti. Tudi ostali letni časi imajo svoj delež; celo o zimi poje pesem, da lušno, ko za pečjo sedim. Druga ni za njo tako laskava, ker poje, da po gorah je ivje, po ravnem je mráz. A pomladno prerorenje, pomladansko toplo solnce je pognalo kri tudi po narodovi pesniški žilici. Zato pa dobi zahvalnico v veselí: sijaj, sijaj, sončice; otožna pa je, ko sonce že doli gre. Pa tudi krasni poletni, pomladni večeri so vplivali na pevca. Nocoj je pa lep večer, blede mesec kroži po nebu, ko psi zalajajo po celi vas na glas. — Proti jutru pa petelinček je zapel — Zagorski zvonovi prav milo pojo —

Mnogo te krasne poezije meščani ne poznajo, treba je iti na deželo med naše preprosto ljudstvo, da človek občuti in razume to lepoto.

Vesel je rad naš človek, vsaj med Jugoslovani najveselejši. To kažejo povečini vse pesmi. Velika škoda pa je, da si prerad dela še umetno veselje z alkoholom, ki ga opeva in proslavlja v neštetih napitnicah in zdravljicah. Nekoliko ga opravičuje to, da so te pesmi povečini še iz časov, ko ni bilo ljudstvo o škodljivosti strupenega alkohola še prav nič poučeno. Gotovo pa je, da ljudstvo pri nas mnogo prerado pije. In vsebina mnogih napitnic in zdravljic je tako nezmisljena, brez prave zveze, rekli bi lahko bedasta, da moramo sklepati, da jih niso spešili in peli trezni ljudje. Prišla bo pomlad, včakal bi jo rad, da bi zdrav vesel, sladko vince pil. Torej samo zato bi rad včakal pomladi, da bi pil in pil! Ali je človek zato na svetu!? O ja, zmiraj vesel. Dokler na svet bom živ, zmiraj bom vince pil. Kadar pa umrl bom, vinca več pil ne bom, den'te me v črn grob, liter na grob. Hoče, da še po njegovi smrti vsak ve, kaj je bil.

Ali pa ona, o očetu, ki ga zato ne bo pozabil, ker ga je naučil piti. Sploh jih znajo vinski bratci toliko o zlatem, rujnem vincu, o dobri kapljici, o trti, o sodčku, o litru. Da je bila temu vzrok največ nevednost, priča tudi to, da so v take pesmi vpletali tudi sv. Trojico, svetnike in razne pobožne izreke. No, nekoliko bolje je že v tem oziru. Pa kakšno je tudi bilo tako petje, če to sploh smemo petje imenovati. To prav gotovo ne bi proslavilo naše narodne pesmi, ker bi tujec smatral to prej za tuljenje divjih živali v zverinjaku.

Poleg veselja najdemo tudi šaljivca, dovtipneža. Imamo več takih pesmi, nekatere so le krajevnega pomena. Sem Rajbničan Urban, po cejem svejtu znan, vre, vre, vre, mi smo Rajbenčanje...

Rogajo se ženinu, da je vzel bogato pohabljenko, ki je pikasta, šepasta, vegasta, a skrinjo ima polno suhega zlata. Drugi ga tolaži, da ni on edini frpin, ker je tudi njegova žena muhasta, sitna, jezika, ima trde pesti in koščene roke. Podobnih imamo tudi iz živalstva. Črni kos je pokazal figo lovcema, ki sta ga hotela ustreliti. Lovec je sploh precej dobro zastopan v nar. pesmih; znamenje, da so že od nekaj radi lovili. Zelo številne so pesmi nabožne vsebine, kakršne so prepevali zlasti prejšnje čase pri svatbah — bratovščinah, če so čuli pri mrliču, pri pogrebščinah in pri vseh mogočih prilikah. Imele so ponavadi nešteto kitic. Posamezni stari ljudje jih še znajo. Povečini so to legende. Zelo razširjena je še n. pr. o Limbarski gori, ki poje o sv. bratih Valentinu in Peregrinu. Kažejo nam, da se je naš narod zamislil tudi v resnejše stvari; zlasti pri spominu na smrt je postal resen. Pri svojem delu je imel dovolj prilike za razmišljanje. Lepota vsega stvarstva mu je dajala v različnih časih in pojavih najrazličnejših čuvstev, ki jih je izražal v svojih pesmih. In spomnil se je smrti, ko bo moral vso to lepoto zapustiti. Pa je milo pogledal na nežno zelenje gozdov in otožno zapel o gozdiču, ki je zelen in pomlad že prišla bo, ko tebe na svet' ne bo, djali 'te bodo v to črno zemljo. Naš človek je prirasel na svojo grudo, s svojim znojem jo je močil, a ona mu je hvaležno dajala kruha. On je črpal iz njenih zakladov, ona pa je izpila iz njega življenjski sok. A hvaležen ji je, da le najde počitka v njenem naročju. Če razumemo to njegovo ljubezen bomo tudi razumeli, zakaj se naš človek tako — blazno — trmasto pravda za ped zemlje, da prideta pogosto oba s sosedom na boben.

Ogledali smo si na kratko našo narodno pesem, kot spremljevalko človeškega življenja, zlasti našega človeka. Videli smo njegove solnčne in senčne strani. A kakorkoli nam že slikajo neštete pesmi njegovo vnanjost in notranjost, jedro njegovo je vendarle dobro. To nam je dokaz že to, da tako rad poje. Pregovori vedno zadenejo pravo in gotovo ne laže tudi ta, ki pravi:

Le tamkaj petja slišat ni,
ker poštenih ni ljudi!

Kolodvorski misijon

Ivanka:

Izgubljena?

(Slika s kolodvora.)

Ponoči je bilo. Ni bilo mnogo ljudi na kolodvoru, le kolodvorska pomočnica je hodila še od čakalnice do čakalnice, da se prepriča, če morda ne potrebuje kdo njene pomoči. Zadnji vlak bi moral oditi v par minutah. Ljudje, ki bi se morali s tem odpeljati, so se pomaknili bliže k ograji. Nekoliko v stran stoji mlado dekle, brez vse prtljage, v ponošeni obleki, brez vsakršnega zanimanja in mrko gleda na svetlikajoče se tračnice. Kolodvorska pomočnica pristopi k nji — postala sem pozorna — ter jo prijazno vpraša: »Kam pa ste namenjena še nocoj tako pozno?«

Nekoliko nezaupno jo pogleda, potem pa le odgovori: »V K. se peljem, pa se vozim rajši ponoči, da me vsakdo ne vidi.«

»Zakaj pa bi vas nihče ne smel videti? Kaj se koga bojite?« Ogledala sem si bolj natančno plaho potnico. Ne vem prav, ali naj si mislim, da je nekoliko vinjena, ali pa morda sestradana in lačna. Obleka je vsa zmečkana in vidi se ji, da je edina, ki jo premore. Toda prijazno me pogleda, ko opazi, da se zanimam zanjo. Nagovorila sem jo zdaj še jaz: »Ali ste iz K. doma? Tudi jaz tja potujem.«

»Da.«

»Ali ste služila v Lj.?«

»Zadnji čas ne.«

»Kje pa ste bila, če niste služila?«

Dekle se nekaj časa obotavlja, da jo moram še enkrat vprašati, šele potem počasi in potihem odgovori: »Zaprta sem bila.« Potem pristavi še tiše: »Zaradi tatvine — —« Vendar je tudi to zadnje priznala brez grenkobe, kakor da ji je že vseeno. Pri tem je pomolila kolodvorski pomočnici zmečkan list, odslovilni list.

Kolodvorska pomočnica je hitro pogledala list in ji je pri tem šinilo preko

lica spoznanje. Vzela je iz žepa beležnico, jo prelistala in se ustavila na neki strani ter nato vprašala: »Kaj niste kmalu po veliki noči prenočevala v našem zavetišču?«

»Da, takrat, ko sem prišla v Lj., pa sem po treh dneh dobila službo in sem služila dva meseca.«

»Pa kako, da ste se tako zmotila?«

»Takole je bilo: delati sem morala mnogo, in težko delo je bilo, jesti so mi dajali zelo malo in še tisto zelo slabo, pa sem si pridržala večkrat denar, če so me kam poslali in sem se zlagala, da sem več izdala, kakor je bilo res in sem si potem kupila jesti. Dokler me ni gospodinja zalotila in je prišlo vse na dan. Izročila me je policiji in sem sedela 14 dni — —«

Tiho sem stala ob strani in poslušala to čudno povest. Nisem mogla verjeti, zato sem vprašala kolodvorsko pomočnico, če je sploh kaj takega mogoče. Odgovorila mi je, da je pač mogoče in se tudi res tako in podobno dogaja, da pa je moralo biti že kaj več, ker bi sicer ne bila 14 dni v zaporu. Raznovrstne in čudne misli so mi šle po glavi. Nisem mogla drugače, kakor da sem se zopet obrnila do ubogega dekleta: »Pa vas vendar niso tako pozno zvečer izpustili iz zapora?«

»To ne, ampak v mestu sem dobila znanko, s katero sem hodila po mestu do sedaj, pa mi je čisto prav, da se bom ponoči pripeljala domov, da me ne bodo ljudje videli.«

Hitro sem jo vprašala: »Kaj se vani nič ne mudi domov k materi?«

»Nimam matere in tudi ne očeta, stara teta živi še v K. in k nji grem zdaj, če me bo marala. Službe zdaj itak ni mogoče dobiti v Lj. in bom poskusila na kmetih.«

Videla sem, da dekle ni še toliko pokvarjeno, ker ji je še za delo, česar se vsaka, ki je stopila na opolzko pot, naravnost boji in beži pred njim, kar le more. Zbrala sem hitro svoje misli, da bi ji kaj pametnega rekla, pa je kolo-

dvorska pomočnica pogledala na veliko kolodvorsko uro in rekla: »Vlak prihaja.« Obrnila se je potem naravnost k njej s temile besedami: »Glejte, ljuba moja, naj vam bo ta izkušnja, ki je bila sicer bridka, za nauk! A obupati ne! Življenje čaka na vas in ima tudi za vas velike in važne naloge, kakor za vsakega človeka. Bodite poštena, da se vam drugič še kaj hujšega ne prigodi! Da ne boste hodila potem zaznamovana skozi vse nadaljnje življenje! Ali boste?« In podala ji je roko, ki jo je sirota trdo prijela in s tresočim glasom rekla — zdi se mi, da je imela solze

v očeh —: »Bom.« Vlak je privozil na postajo in vstopiti je bilo treba. Kolodvorska pomočnica jo je spremila do voza in nadaljnjega njenega pogovora nisem več slišala.

Pač pa sem vso pot razmišljala, kdo ima pač to dekle na vesti, ali ne morda gospodinja, ki ji ni dala tega, kar je dolžna celo živati? Ali ni morda prav tista gospodinja kriva tudi še vseh njenih nadaljnjih prestopkov? Ali ni bila prijazna beseda kolodvorske pomočnice morebiti prva, ki je je bilo ubogo dekle deležno ves čas svojega bivanja v Lj.?

Naši pomenki

Odgovori na pisma.

(Pogovori z gospo Selmo.)

Mara. Ali morebiti ni prav, da nam vsak dan stavi novih zahtev? Ne samo to, ampak tudi sami si jih moramo staviti! Današnja doba zahteva bolj kot kdaj katera veliko-dušnih, da, junaških ljudi. S polovičarstvom danes ne gre, kakor tudi prej nikoli ni šlo, le marsikdo si je to domišljal. Kdo hoče tu ujeti nekaj, tam nekaj in se na vse strani klanja, bo v tem svojem polovičarstvu kmalu samemu sebi postal neznošen. Res pa je, da ni lahko z veseljem nositi marsikatero žrtev v življenju in ni lahko biti in ostati odkrit, čist, veren, značajan človek, toda prinese toliko globoke in tihe sreče, da tega niti zdaleč ne slutimo. Pri Tebi, kakor vidim, je prav zdaj odločilno. Važno je, da svoje čtivo in družbo izbiraš tako, ki Te bo utrdila in vodila. Danes, v Tvojih letih, prav gotovo še ne moreš n. pr. Kantovih idej kritično presojati, za to je treba popolne življenjske zrelosti. Bolje je, da za to in tako delo še počakaš in si zdaj z vso resnobo in vestnostjo ustvarjaš temelje. Ali poznaš Guardianijeve knjige? Te vsebujejo življenjsko filozofijo v prav modernem jeziku. Morebiti boš po dveh semestrih pridnega dela tudi v počitnicah kljub počitku, ki Ti ga iz srca privoščim, predelala eno ali drugo? Vse drugače vidiš potem svoje delo, ki je bilo do sedaj le suha znanost, če morebiti isto snov prejmeš na živ in sočen način. Poizkusi!

Sestra. Tvoje pismo me je prav zelo zanimalo. Tvoje delo kot bolniška strežnica je prav posebne vrste. Škoda le, da razmere v tej hiši niso boljše, ko imaš pa sama toliko volje, prav mnogo dobrega storiti. Zdaj vidiš, kaj večini ljudi, ki jih oskrbuješ, že vse življenje manjka in kako koristno je, da si

k temu svojemu delu prinesla s seboj, že po svojem pedagoškem študiju utemeljeno, toliko srčnega razumevanja in duševnega nežnočutja. Tudi najsiromašnejši in najneizobraženejši postane v dneh bolezni nežnočuten in je hvaležen za vsako obzirnost in dobrohotnost. — Cetudi moraš opravljati večkrat težko telesno delo, vendar uvidiš vsak dan bolj, da Ti izobrazba celo tu prav mnogo koristi. Vem in rada Ti verujem, da ni lahko prijeti za vsako delo, zraven pa duševno ostati na višku. Zato Ti prav zelo priporočam: izrabi vsak prosti čas za to, da dopolniš v sebi ono, kar si izrabila. Kakor telo potrebuje nadomestila za izčrpane moči, ki je najde v spanju, počitku in hrani, prav tako tudi duša, ki pa najde nadomestila za izčrpane sile v razvedrilu, razgovoru, lepi knjigi. Zato naj Ti ne bo žal za ono, kar žrtvuješ za dobro čtivo!

Melisanda. Veselim se s Teboj vsega lepega, kar si našla na poti, ki si jo napravila zaradi odločilnega koraka proti Resnici. Vidim, da se ne boš uklonila in boš pri tem šla ravno pot. Prav je; saj se mi tudi sicer zdi, da si povsem samostojna in boš znala kljubovati življenju, naj se Ti približa v tej ali oni obliki. Vsa modrost našega življenja obstoja v tem, da z vso vdanostjo in močjo izrabljamo svoje življenje, da ga nam ne bo treba kdaj obžalovati. To pa se dogaja na najrazličnejše načine in sami moramo biti dovolj pošteni, da izrabimo pravi način. — Tudi Resnica prihaja k nam na različne načine. In če je k Tebi prišla po poti poezije, ji je pač Bog odkazal to pot. — Torej boš ostala kar med nami in ne boš odšla na pot do renskih mest? — Ko boš vsa lepa nevestica Gospodova, bom v duhu s Teboj, moja osebna prisotnost pa ni tako nujno potrebna, saj imaš prijateljico, ki Ti je po duhu mnogo bližja. Seveda pa prosim, da me obvestiš,

kdaj bo to, da bom takrat še prav posebno molila zate!

Nepoznana, skrita. Tvoje dolgo pismo sem večkrat prečitala in povsem dobro razumela, pa sem zopet iznova pričela, da bi našla vsaj eno drobno nit, ki bi me privedla do Tvoje želje, pa je nisem našla. Dolga doba 12 let, ki loči Vajino, prav za prav samo Tvojo ljubezen, se mi zdi pač predolga, da bi se dalo še navezati. Sama si tudi izprevidela, ko si to poskusila, da bi se dalo to doseči le pod pogojem, če bi Ti zavrгла svojo čast in poštenje. Mislim, da je s tem vprašanje rešeno in Ti nimaš ničesar več pri njem iskati. Da boš to lažje verjela, Ti je v dokaz to, kar sama praviš, da mu ni toliko za Boga, kakor za ljudi in od tod tudi njegova zahteva Tebi nasproti. Da za celotno zadevo pridno moliš, je čisto prav. Trdno sem prepričana, da bo ta molitev Tebi na ta način koristila, da ga boš lahko pozabila in da boš ostala na tem mestu, kjer si sedaj. Prav iskreno Ti svetujem, da

ne prosiš Boga, naj Ti to željo uresniči, ampak ga prosiš, da Ti pokaže svojo voljo in da se ji Ti ukloniš. Naj Te ne muči misel in strah, da boš sama ostala, ampak vedi, da bi bila tudi v takem zakonu vedno sama, ko ne bi našla pri njem razumevanja v tistih rečeh, ki so najsvetejše. Tudi jaz bom pomagala prositi Boga, da Ti dá pravo spoznanje in Ti pokaže, za katero mesto Te je določil v življenju. Vem, da Ti je težko na sedanjem mestu, ko imaš dela, skrbi čez glavo. A pomisli, kako bi bilo potem, ko bi poleg vsega dela, ki bi Ti tudi v zakonu ne bilo prihranjeno, živela poleg moža, ki mu je svetost zakona postranska stvar, kar Ti je že zdaj dal razumeti. Tvoji želji, da bi se žrtvovala zanj, stoji nasproti drugo dejstvo: da bi sebe pogubila. A najprej boš morala dati nekoč odgovor záse potem šele za druge. In taki poskusi se večkrat že prav žalostno končali. — Morebiti Ti bo težko, kar sem Ti napisala, a ne morem drugače. Bog s Teboj!

Naš Rožni dom v avgustu

F. G.:

Zvestoba zmaga.

Zadnjič sem brala prelep zgled sestrske ljubezni (M. Seemann. Gabriel Selbstreu):

Lahkomišljeno življenje sina-edinca, kateri niti sebe še ne razume, je raztogotilo skrbnega očeta, da mu v silni razburjenosti pokaže vrata. Sin odide. Doma pa ostane mati, ki noč in dan misli na svojega ljubljenca, prav dotlej, ko jo odneso počivat v blagoslovljeno zemljo; in oče, ki ga grizejo one strašne besede, katere je zalučal sinu v obraz — pa vendar nikomur ne dovoli imenovati sinovega imena; pa še hčerka Lore, lepa in nežna in do zadnje potankosti pokorna svojim staršem. Ne, samo enkrat ni ubogala, ni mogla izpolniti očetovega ukaza. To je bilo takrat, ko je oče pregledal Walterjeve slike — baš tisto ga je tako razburilo — in ji ukazal, naj vse požge. Takrat je liste povezala, nesla na podstrežje prav med tramovje in na sveženj naložila še stare šare, da bi ja nihče ne našel.

Trinajst let je preteklo od onega strašnega dne. Ze tretje leto hodi oče v vele-mesto iskat preganega sina ali vsaj sledu za njim in vedno znova je žalostna Lore,

ki sluti očetova pota. Dokler oče ne najde na umetniški razstavi majhne sličice, o kateri pa bi prisegel, da je delo njegovega sina: nihče drugi bi ne mogel s toliko ljubeznijo slikati vrta ob rojstni hiši. Pa vendar — pod sliko stoje čisto napačne začetnice in nastavljenec imenuje popolnoma tuje ime in mu je prepovedano govoriti kaj natančnejšega o umetniku.

Ko se je stari mož tisti večer vrnil iz mesta z ono umetnino, tedaj ni mogel več molčati. In ko mu hčerka pove, da tisti-krat ni mogla ubogati in je skrila bratove slike, ni bilo miru, da sta v pozni noči odšla na podstrežje in med žvižganjem burje prekladala starino, dokler nista našla zaklada. Nedvomno — slika z razstave je delo njenega Walterja! Toda — kje se skriva, kako priti do njega?

Tisto noč se je oče prehladil in oboel za pljučnico. V deliriju pa kliče samo Walterja, se pogovarja samo z njim, ga ljubkuje, prosi odpuščanja, je ponosen na velikega umetnika. Vedno huje, vedno strastneje. Dokler Lore ne priseže, da hoče ponj, da ga gre iskat in pripelje domov.

Ne more drugače, zdravniku mora razkriti hišno tajno in svojo težko dolžnost. Še isti večer jo spremi v vele-mesto. Med

potjo ji razodene mladi doktor svojo ljubezen in jo prosi, če sme nekoč, kadar bo pač ona hotela, priti ponjo in jo peljati na svoj dom. Mladenka privoli, pa vendar še v tisti srečni uri misli na bolnega očeta in na prisego, ki jo gre izpolnjevati.

Na magistratu izve za stanovanje velikega umetnika. Tuj, hladen je elegantni mož, ko ga Lore ustavi na cesti pred stanovanjem. Zakrknjen, neizprosni, ko ga sestra prosi v imenu umirajočega očeta odpuščanja: »Ti tega ne razumeš, ker si dekle. Kaj veš o moški časti! Vam ženskam je v mislih le lepoticenje in moda in ljubimkanje. Mala, ne mešaj se zato v resne stvari!« Lore raste med težkim bratovim govorjenjem; kot kraljica stoji pred njim in silen ogenj ji žari v očeh: »Da mi ni za modo in lepoticenje, lahko vidiš sam; in ljubimkanje? Poglej moje roke — slikarji znate brati tajne — in oči, in usta — le eden jih je šele poljubil, moj ženin, — a te ljubezni ne boš sramotil!« Brat strmi: »Kako čista, kako lepa je!« A vendar — on ne more pozabiti. Naj gre Lore domv in naj pove umirajočemu očetu, da ga ni našla; to ne bo laž, saj njega ni več, trinajst let že živi samo še umetnik. On ne more, — ne more pozabiti tiste žalitve, kakor bi sestra ne mogla pozabiti na svojo ljubezen.

Težko je dekle naslonjeno na stol, mrtvaško bled je njen obraz, pa niti za trenutek ne spusti bratovega pogleda: »Sedaj vem, da očetu ne bo treba umreti. Ti ne moreš pozabiti žalitve, kot bi jaz ne mogla svoje ljubezni. Dobro torej! Walter, tekmujeva! Pokopati hočem svojo ljubezen. Če mi verjameš, da bom to zmogla, vem, da ti ne boš šibkejši. Srečno!«

Kako dolga je bila ona strašna pot iz velemesta za dvoje mladih ljudi!

Potem pa Lore ni več nosila zaročnega prstana. In očeta je zdravil doktor iz sosesčine, ker — no, ker je domači zdravnik imel paciente z nalezljivimi boleznimi. In hčerka je morala obljubiti očetu, da poizve za bratom, da ga pojde sama iskat; saj je že šla ponj, pa je brat bolan, na srcu bolan in se ne more vrniti,

dokler ne ozdravi. Vsak tretji dan je Lore pisala v mesto in spominjala na stavo. K vsakemu vlaku je hodil stari hlapec čakati z vozom. V prodajalnicah z umetninami je dekle pokupilo vse bratove slike, da dom pripravi na veliki dan. Bratovo sobo je preuredila, da ni nič več spominjalo na ono nesrečno uro, da pa je bilo vendar vse tako kot takrat, ko je živela mamica.

»Zvestoba vedno zmaga«, tako je učila mamica. Teden za tednom se dekle vozi v mesto kupovat bratove slike, a ob povratku mora tolažiti bolnega očeta, da brata še ni, da je še vedno na srcu bolan. In veliki, neizprosni brat tam v tujem mestu tiste tedne ne more nič delati: vsako platno se mu pokvari, samo pisma prebira, ki mu jih tako trdovratno pošilja mala, močna sestra, in na dom misli, Slednjič pošlje še svojega zaupnega prijatelja poizvedovat v rojstno mesto: če res doma z ljubeznijo mislijo nanj; če je res sestra tako junaško pokopala svojo ljubezen.

Prijatelj ne more drugače, kakor da po tolikih poizvedovanjih potrdi vse ono, kar je napisala že Lore v tolikerih pismih: »— Če še meni ne verjameš, potem bi bila tebi tudi božja beseda zaman. Pridi! Tvoj oče namreč ne umira za pljučnico, on umira iz hrepenenja po tebi!«

Tedaj se pregnani sin ni mogel več ustavljati. Hotel je domov, kjer je bilo itak že dolgih dvanajst tednov vsak dan vse pripravljeno za sprejem: stari kočijaž na kolodvoru in vrt in stopnice v hišo in njegova soba in bolni oče v postelji.

Šibka deklica s svojo zvesto sestrsko ljubeznijo je zmagala. Svojo življensko srečo bi pokopala, dvoje src bi samovoljno strla, samo da je brat našel domov. Trda preizkušnja je bilo onih dolgih dvanajst tednov. Tisti srečni dan pa ji je brat odvzel strašno obljubo in sam šel poročat mlademu doktorju Lorine besede: »Povej mu, da spet nosim zaročni prstan; dalje ne bo spraševal.«

Koliko nas je sester, ki imamo tudi brate v tujini: ena sama trda beseda jih je morda pregnala, morda jih je omamila tujina z bliščem in bogastvom, da nič več ne morejo in ne najdejo domov. Ali bi bile

me tako močne, ali bi hotele vse žrtvovati za rodne brate kot ta šibka deklica, o kateri nam je pripovedovala velika nemška umetnica M. Seemann?

Tudi to spada v »Naš Rožni dom«! Vsa dekleta naših domov bi morala pripraviti v njih lepo in pristrčno razmerje med vsemi člani družine, najbolj pa skušati, da se zopet zblížajo oni, ki jih je kakršnokoli nasprotstvo ločilo. To je apostolat dekleta v družini.

Izmenjava misli pri pripravljanju marmelade.

Danes, ko nas gospodarska kriza sili, da varčujemo povsod, si že morebiti marsikatera gospodinja pomišlja, ali bi pripravljala in shranjevala sadje za zimo, ali ne. Vendar je sadje v katerikoli obliki tolikega pomena za prehrano, da prav nobena gospodinja ne bi smela tega opustiti, zlasti pa nobena, ki ima dovolj sadja na domačem vrtu in ji ga ni treba kupovati.

V pripravljanju marmelade pa se je v zadnjih letih marsikaj izpremenilo. V prejšnjih letih smo marsikdaj rekly, da varčujemo, če smo za marmelado vzele manj sladkorja, pa smo morale zato cele ure dlje kuhati. Izkušnje so pokazale, da je bolje in uspešneje, če vzamemo zadostno množino sladkorja, pa kuhamo krajši čas. Poglemo, če je res!

Trpežnost marmelade zavisi od tega, če je pač vsa tekočina nasičena s sladkorjem, ker v taki, s sladkorjem nasičeni masi bakterije (ki povzročajo vrenje, plesen itd.) ne morejo živeti. To nasičenost pa dosežemo, če vzamemo k sadju enako količino sladkorja. Če vzamemo manj sladkorja, je treba toliko časa kuhati, da odvisna tekočina izhlapi. To pa podraži vkuhanje, zlasti če moramo sadje kupiti. Primera naj nam to dokaže: Iz 2 kg sadja in 2 kg sladkorja skuhamo 3 in pol kg marmelade. 2 kg sadja in 1 kg sladkorja pri zelo dolgem kuhanju dá le 2 kg marmelade. V tem zadnjem slučaju se sadje za polovico vkuha, v prvem pa zelo malo. Zato je res varčevanje s sladkorjem prav za prav podraženje marmelade.

Pomisliti moramo namreč tudi to, da nam dolgo kuhanje prinaša še drugo škodo: porabo kuriva, večjo utrujenost, ko moramo dolgo stati pri vročem štedilniku in mešati, uničenje vitaminov, razdišanje prijetnega sadnega arome in pa še negotovost, ali se bo marmelada dolgo držala, ali pa ne.

Iz izkušnje so nastala ta-le pravila:

1. na vsak kg sadja 1 kg sladkorja,
2. ne več kot 3 kg sadja in 3 kg sladkorja naenkrat kuhati,
3. ne dalje kot 10 minut močno vreti.

Splošna pravila za pripravljanje marmelade pa so: sadje je treba oprati in pustiti, da odteče, odstraniti peclje, peške, potem tehtati in nato v loncu razdrobiti s kuhalnico, ali pa zmleti v skrbno poparjenem strojčku za meso.

Potem se pridene $\frac{1}{4}$ sladkorja, a nikake vode in se pusti maso na močnem ognju 7—8 minut valovito vreti.

Nato pridenemo ostali sladkor in pustimo, da še vre 1—2 minuti.

Še vročo marmelado denemo v čiste kozarce, ki drže po 1 kg, ne več, ker se v manjših kozarcih bolje strdi in jih pokrijemo samo s snažnim prtičem ter pustimo 1 do 2 dni stati, da se usede in ohladi.

Zdaj zavežemo kozarec s papirjem, ki smo ga prej pomočile v rum in postavimo na zračen, suh prostor.

Da se nam marmelade posrečijo, moramo tudi vedeti, katero sadje se (kuhamo) rado strdi in katero ne. Ta zmožnost je odvisna od množine pektinov t. j. sadnih snovi, ki se strdijo (gelirajo, gelé). Bogati pektinom so: grozdice (ribezel), jabolka in kutine; revni pa so: jagode, češnje, maline, rabarbara, hruške, bezgove jagode, brusnice. Nezreli sadeži imajo več pektinov kot zreli; čim hitreje po odtrganju jih porabimo, tem bolje. Če stoje 1—2 dni, že nastopi rahlo vrenje in s tem pektini oslabe. Tudi predolgo kuhanje jih uniči.

Za marmelado lahko vzamemo tako sadje, ki se, kuhamo, rado strdi samo, ali pa ga mešamo z drugim. Zelo priporočljivo je, če kuhamo marmelado iz sadja, ki se ne strdi rado, da ga mešamo z grozdičem. Zelo primerno je, če vzamemo jagode in grozdice v enakih delih, ali tudi grozdice in maline, ali češnje, ali brusnice. Zelo dobra mešanica za izborna marmelada je pol kg grozdica, pol kg malin, pol kg češenj; ali pa pol kg grozdica, pol kg jagod, pol kg malin. Lahko tudi mešamo: pol kg grozdica, četrt kg jagod, četrt kg češenj; ali četrt kg grozdica, pol kg jagod, četrt kg rabarbare.

Tudi odpadla jabolka (pobiralci) lahko kaj koristno porabimo za pripravljanje marmelade, zlasti za mešano marmelado. Nezrela jabolka imajo prav mnogo pektinov v sebi in dadó trdo marmelado. Taka jabolka očistimo, t. j. obrežemo gnile ali obtočene dele, odstranimo muho, pecelj in peške, nato jih skuhamo v prav malo vode (na 1 in pol kg četrt l vode) do mehkega in pretlačimo ali poženemo skozi strojček za meso. Dobljeno maso pridenemo drugemu sadju, ki ga pripravljamo za marmelado in kuhamo s sladkorjem. V enakih delih mešamo to jabolčno maso z grozdičem, malinami, marelicami, češpljami, breskvami, kutino, bučo, rabarbaro, bezgovimi jagodami.

Kutine zaradi močnega duha in izredne zmožnosti za strditev kaj radi porabljamo za mešanico z jabolki in hruškami.

Zelo okusno marmelado napravimo tudi iz ostankov pri pripravi raznih odcedkov in

sicer za mešano marmelado. Na tričetrť kg ostankov vzamemo tričetrť kg svežega grozdíča ali prej opisane jabolčne mase.

Ker so marmelade gospodinji velik pripomoček pri sestavi raznolikih jedilnikov, naj bi si vsaka pripravila vsaj nekaj za slabšo polovico leta.

(O pripravi raznih odcedkov je »Vigred« pisala vsako leto v poletnih mesecih in naj čitateljce blagovolijo pogledati v prejšnjih letnikih.)

Gospodinjsko delo v avgustu.

Ker so zdaj najbolj vroči dnevi, se hočemo danes pogovoriti o najvažnejšem delu, ki naj ga gospodinja vrši na vrtu. Ne vem, ali naj postavim okopavanje ali zalivanje na prvo mesto. Pa govorimo najprej o zalivanju!

Bolje sploh ne zalivati, kakor pa nepravilno. Če že zalivamo potem storimo to temeljito. Koreninice rastlin stezajo svoje male sesalke v korenincah v ono smer, iz katere vlaga prihaja. Pri suhem vremenu so te koreninice navzdol obrnjene, ker rastlina poskuša iz talne vode dobiti potrebno vlago. Pri trajni suši si rastlina še vedno sama pomaga. Če pa hoče dobra vrtnarica pomagati, tedaj naj to stori pravilno in do bro. Zalivati mora tako, da pride voda do najspodnejših koncev drobnih koreninic. Če pa zaliva le površno, potem nastane v koreninah prava revolucija. Naenkrat se obrnejo vse doslej navzdol obrnjene koreninice kvišku, stvorijo se nove, ki hočejo seveda tudi vse piti. Če pa je bila množina vode premajhna, tedaj je tudi veselje korenin le kratkotrajno. Te drobne sesalke so kmalu obsojene k nedelavnosti ali k smrti, ki jih zadene zaradi izsušenja. Na ta način vidimo, da površno zalivanje rastlini več škoduje, kakor če bi se jim sploh ne prilivalo.

V hudi in dolgotrajni suši je treba prilivati tudi sadnemu drevju. Tu moramo paziti, da je treba prilivati tako daleč od debla, do kamor segajo veje, kajti tako daleč, kakor segajo nad zemljo veje, tako daleč se pod zemljo raztezajo korenine. Za to je zelo pripravno, ako si napravimo v tem odmirju kolobar okoli in okoli in to zlasti tedaj, če zalivamo z gnojnico.

V vročem poletju, ko vse rastline usihajo, moremo s pravilnim in rednim ter temeljitim zalivanjem na domačem vrtu donos zlasti pri grahu, fižolu kar podvojiti. Če opazimo kako sadno drevo, ki je zelo cvetelo in že začelo nastavljati sadeže, pa mu naenkrat začno ti odpadati je to znamenje, da ga tare suša in v tem slučaju dobra vrtnarica ne sme držati rok križem.

Zapomniti si moramo, da je najbolje zalivati zvečer. Ena škropilnica vode zvečer je toliko vredna, kakor dve zjutraj. Dobro je tudi, ako prav pogostoma okopljemo, da potem voda ne odteka po stepeni zemlji.

Okopavanje je polovica gnojenja. Če je zemlja okopana, potem more vlaga iz zraka kaj lahko koristiti zemlji. V zemljo vsihajoči zrak pa nosi s seboj tudi mineralne snovi ter jih presnavlja in končno tudi z dežjem pridejo v zemljo vse za rastline potrebne hranilne snovi. Važno je torej da z okopavanjem zemljo rahlamo in drobimo. Druga korist okopavanja pa je ta, da izpodkopljemo tudi plevel, ki jemlje zemlji vse hranilne in redilne snovi, ki bi prišle koristnim rastlinam v prid.

V avgustu se začno obirati že prvi paradižniki. V naših krajih paradižnikov ne gojimo tako in toliko, kakor v južnih krajih. To pa zaradi tega, ker ne znamo ali prav za prav nočemo paradižnikov uporabljati. V kuhinji moremo paradižnike na najbolj različen način pripraviti. Moderna kuhinja nudi k vsakemu obedu tudi te sadeže surove. Zlasti za zajtrk in večerjo. Kaj priljubljeni so tudi k malici poleg surovega masla in kruha. Zelo radi uporabljamo paradižnike cele ali razdeljene za okras namiznih pladnjev. Dalje je iz sirovih paradižnikov zelo okusna salata. Treba je razrezati na štiri dele ali tudi na rezine, osoliti, pridjati popra in čebule ter jesiha in olja. Mnogi jih tudi radi jedo s kislo smetano. Zelo okusen je tudi paradižnik k postavljenim jajcem. Paradižnikova polivka je sploh znana. Kot dodatek k vsakoteri juhi je paradižnik nenadomestljiv. Takih in podobnih uporab paradižnikov je z eno besedo brez števila.

Pri količjak dobri letini ne smemo pozabiti, da shranimo paradižnike tudi za zimo. To napravimo lahko na več načinov, pri nas sta v navadi tekoči in gosti. Pa tudi sadeži, ki pozno v jeseni ostanejo še zeleni in čisto drobni se dajo s pridom porabiti. Za te nastopno navodilo: Zrežemo jih in jih kuhamo v kisu in belem vinu vsakega enaki del ter pridenemo nekaj začimb, nekaj celega popra, nagelnovih šibic ter pustimo čez noč stati v tej tekočini. Zjutraj jih pobereemo s cedilkom iz tekočine ter jih kuhamo v razpuščenem sladkorju, nekako pol kilograma paradižnikov in $\frac{3}{8}$ kg sladkorja. Sadeži ne smejo popolnoma razkuhati. Spravljeni in dobro povezani v kozarcu ostanejo kakor druga marmelada vendar je ne smemo uporabljati toliko kakor drugih vrst, ker je zelo redilna. Sploh pa si vsaka gospodinja sama še lahko poizve podobnih načinov priprave in shranjevanja paradižnikov, lahko pa tudi sama nekoliko poskusi, kako bi se dalo še drugače narediti.

Vprašanja iz gospodinjsstva.

Odgovori.

Odgovarja Minka Rožnikova, gosp. učiteljica.

Minka. Vi bi hoteli prebarvati svojo svilen obleko! Barvanje svilenih oblek je zelo kočljivo, kajti barvanje svilo jako slabi, to je,

po barvanju je ne boste dolgo nosili, ker se Vam bo prav kmalu pričela sekati.

Ako pa že hočete, obarvajte jo. To pa Vam bodo najbolje pobarvali v kemični čistilnici v Ljubljani pri Josipu Reichu, Poljanski nasip. Barvati jo morejo v temno-modri ali črni barvi.

Gospodinja. Kakšno brezalkoholno pijačo dati žanjicam?

Rada bi jo poznala to, zares pametno gospodinjo, ki je prišla s tem vprašanjem v »Vigredi«. Ne samo ona, temveč vsaka dobra gospodinja bi morala vedeti, da so brezalkoholne pijače, zlasti za delavke na polju, na vročem solncu, mnogo bolj zdrave in bolj gase žejo, nego domači jabolčnik ali pa vino.

Brezalkoholno pijačo napraviti ni tako težko, samo je treba malo dobre volje in znanja, kako se ta pijača očuva, da se ne bi pokvarila. — Sadno vino očuvamo v velikih ali manjših sodčkih, brez posebnih priprav, dočim brezalkoholno pijačo moremo le s posebno pripravo (patentno pipo) katera se dobi pri Brezalkoholni Produkciji v Ljubljani in tam bi Vam dali tudi navodila.

Jaz Vam hočem tu povedati, kako bi mogel v malem napraviti tako pijačo.

Kjer doma stiskate mošt (jabolčnik), tam ima gospodinja prav lepo priliko, da si pripravi v steklenice brezalkoholne pijače, in to na sledeči način:

Pripravi si 5, 10, 15 ali še več, (kolikor moreš) steklenic po 1—2 litra. Te steklenice dobro operi s vročo vodo, v katero denes precej pralne sode: nato jih dobro preplakni in osuši (povezni). Pripravi si tudi toliko plutovih (novih) zamaškov. Vse naj bo pripravljeno do dne, ko prešate mošt. Kadar iz preše teče čist mošt (proti koncu), tedaj postavi čisto posodo in ulovi, kar je čistega mošta; dobro ga filtriraj (precedi) skozi čist prtiček in nemudoma nalij v steklenice do sredi vratu (ne polno), zamaši s čistimi krpicami in takoj steriliziraj (dogrevaj) v velikem loncu in sicer: V lonec deni nekoliko sena, še bolje lesen obod—potem postavi steklenice, a tako, da se ne zadevajo ena ob drugo; med te deni še kakšno krpo, da se pri premikanju ne trčijo. Zdaj nalij vode toliko, kolikor visoko sega mošt v steklenicah in polagoma dogrevaj, dokler ne začne vreti. Vre naj samo 10—15 minut in nato odstavi, vzemi pripravljene zamaške, katere pa prej prekuhaj (da vro 10 minut), to pa zato, da se očistijo glivic in postanejo mehki ter laže in bolje zamašiš steklenice. Ko se ta mošt, odnosno brezalkoholna pijača ohladi, zapečati steklenice še s pečatnim voskom ali še bolje s parafinom, katerega dobiš v drogeriji.

Tako pripravljeno pijačo drži v hladni kleti, steklenice pokonci stoječe.

Kadar steklenico načnemo, je treba izprazniti isti dan, ker se sicer-pijača pokvari. Ta pijača ohrani celo leto sladek okus, kakor mošt, in nima nikakega alkohola; zato je priporočljiva ne samo zdravim žanjicam, nego tudi za bolnike in malo deco.

Na isti način se napravi brezalkoholna pijača tudi od grozdja, samo je še sladkeje.

Tončka Zlatopoljska. Vi ste konservirali brusnice, pa so se skisale. To se mi res čudno zdi, saj ta kompot je dobro obvarovan pred skisanjem radi svoje prirodne kisline. Gotovo ste držali brusnice nekje na toplem mestu, kjer Vam pa nobena conserva ne bo držala dolgo.

Brusnice se pripravijo na več načinov. Povedati Vam hočem tale: Brusnice najprej lepo preberi (kar je slabega odstrani) potem operi na cedilu in dobro odcedi. Ko so dobro odcejene, potresi jih s stolčnim sladkorjem (vzemi na 1 kg brusnic $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg sladkorja in stavi brez vode na štedilnik, da pri lahkem ognju vre toliko časa, da se sok, ki izstopi, nekoliko zgosti. Med kuhanjem kozico večkrat potresi, da se enakomerno kuha, ter odstranjuj pene, ki se zbirajo po vrhu.

Brusnice predolgo kuhati ni dobro, ker izgube lepo barvo in dober okus.

Za okus lahko prideneš nekoliko cimeta v škorjici in klinčkov.

Krista vrtnarica. Imate rumene črve v vrtu, kar ni redek slučaj, ker so ti črvi prijatelji solatnih korenin.

Ti rumeni črvi se naselijo zlasti v vrtovih, kjer vrtnarica ne ve, kaj je kolobarjenje. Kolobarjenje imenujemo premenjavanje rastlin na gredah, in to po gotovem redu. Če pa sejemo (ali posajamo rastline brez reda in pride po več let ista rastlina na isto mesto, se zaleže razni vrtni mrčes.

Da te črve odstranite, morate pri vsakem posajanju (flancanju) zemljo globoko prekopati (z lopato), črve pa kratkomalo pobiti, to je najboljšo sredstvo.

Zemlji po gredah primešajte v jeseni malo živega apna, da pobere preobilno kislino, katera se nahaja zlasti o zemlji, ki je na močvirnatem svetu.

Katarina K. Ker iz Vašega vprašanja nemorem pogoditi, da-li je prtiček iz svilenih čipk, sploh kakšnega materiala in barve, ne morem dati navodila.

Ako hočete, da Vam dam navodilo, kako prati ta prtiček, prosim točnejših podatkov.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. —

Uredništvo in upravišтво Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Naš Rožni dom v avgustu

Vprašanja iz gospodinjstva.

(Nadaljevanje.)

Angela z Vrhnike bi rada svoje lepo kopalno obleko obvarovala, da ne izgubi barve, kar je pa zelo težko. Vi se kopljete v vodi, nato pa solčite.

Vi ne veste, da solnce vpliva na barve zlasti, dokler je blago mokro, to je: do tedaj, ko se je sušilo, je tudi bledelo. Zato se priporočuje, da se vse plavo in sploh barvano perilo in obleke suše vedno le v senci na prepihu, da so brzo suhe in da jih kljub temu solnce ne blede.

Ce hočete svojo kopalno obleko nekoliko čuvati, tedaj se držite tega: Sušite jo v senci, na prepihu, ne perite jo z navadnim milom, temveč z Luksom in pri izpiranju uporabljajte od časa do časa nekoliko soka od limone, da barva požiivi.

Pavla. Molje iz omare morete pregnati s tem, da omaro najprej dobro izčistite, nato pa celo omaro dobro otrete s krpo, namočeno v petroleju. To pa ne napravite v sobi, temveč prenesite omaro ven.

Obleko dobro skrtajte, nato pa postavite med obleko tudi male krpice, ovlažene s petrolejem.

Namesto petroleja se lahko rabi naftalin, ki se dobi v drogeriji. Naftalin se dobi v obliki kristalnih lističev, in to v malih skatlicah. Ta se posiplje po omari, med obleko pa se stavi v malih krpicah povezan in te krpce priprnemo sem in tja med obleko.

Nikdar ne presušavajte obleke v mesecu juniju in juliju. Ta čas leta okrog metuljček, ki leže v sukno, volneno blago in kožuhovino jajčeca, iz katerih se izležejo molji.

Za vroče poletje.

Vsako poletje stavi na človeško telo prav posebne zahteve, in to zlasti na deželi. Pomnoženo delo na polju, žetev in košnja in velika vročina zahtevajo mnogo moči, ki jih je na vsak način treba držati v ravnovesju, da moremo kot kmetске gospodinje izvršiti svoje dolžnosti.

Kakor vsakdo ve, je posledica velikega, močnega in dolgotrajnega potenja splošna utrujenost, človeku se ne ljubi jesti, pa tudi ne delati. Le zadostno umivanje osnaži zamazano kožo od prahu in potu, da more zopet zadostno dihati, s čimer se celotni organizem osveži. Zelo primerno bi bilo, da bi si vsaka gospodinja čez dan postavila škaf ali vrč ali kako drugo posodo vode na sonce, da bi se po končanem delu s to postano, mlačno vodo temeljito umila. To ima za posledico, da mora tudi po najtežjem delu mirno zaspati, vsi udje se odpočijejo in je ponoči ne muči vročina in utrujenost, ampak je vsa mirna na svojem ležišču. Zlasti noge,

ki so po večini stisnjene v čevljih in zaradi tega trpe na pomanjkanju zraka ali pa so boste in zaradi tega močno umazane, v obeh teh slučajih je potrebno temeljito umivanje zvečer pred počitkom. Zelo osvežujoče je, ako umivalni vodi prilijemo malo jesiha. To bi bilo priporočati splošno vsak večer, kajti noge morajo nositi celo telo in so že zaradi tega dovolj utrujene. Pa tudi roke je treba vsak večer pred počitkom temeljito umiti v milnici, da se koža povsem očisti, ker kaj lahko nastanejo pri poletni vročini razna vnetja v koži, ki se je ranila na njivi ali pri drugem delu. Obdrgnjena koža in male ranice je treba takoj namazati s čistim vazelinom. Vse dobro vemo, kako v poletnem času koža na glavi srbi, kajti prah in pot povzročata, da so lasne koreninice dražene. Prav zaradi tega je treba večkrat glavo umiti in če mogoče posušiti na solncu. Za umivanje glave pa je treba milega in dobrega mila, katero pa je treba potem najprej s toplo potem z mrzlo vodo izplakniti. Dobroto večkratnega umivanja je zlasti tudi treba privoščiti otrokom, ki se potem čutijo kaj dobro, ostanejo zdravi in odporni ter se navadijo na čednost in snago že od mladih nog. Če smo zelo vroče, je dobro, da si že zapestje ulijemo mrzlo vodo, kar zelo prijetno pohladi in zdaleč ni tako nevarno, kakor če bi pile mrzlo vodo.

Uporablajmo mnogo kislega mleka.

V starih časih je bila uporaba kislega mleka mnogobolj v navadi kakor pa dandanes. Če tudi dandanes iščemo vseh vrst primernih in zadostnih hranilnih sredstev, vendar na kislno mleko navadno pozabimo. Resnica je, da je sveže mleko nekoliko dragocenejše kakor pa kislno mleko, vendar bi lahko rekli, da je kislno mleko hrana bodočnosti. Enakomerno leta in leta trajajoče uživanje kislega mleka je eno najbolj preprostih in najcenejših sredstev, da si ohranimo zdravje in podaljšamo življenje. Učenjak Mačnikov pripisuje dolgo življenje in pa izredne telesne zmožnosti prebivalcem Balkanskega polotoka velikim množinam jurgurta, t. j. pijača, ki je kislemu mleku najbolj podobna.

Kislno mleko ovira s svojo mlečno kislino razvoj škodljivih gnilobnih bakterij v črevesju in je zaradi svoje zelo lahke prebavljivosti prav dobro sredstvo za pomnoženje črevesnega delovanja. Kri ostane čista, kjer pa je čista, zdrava kri, tam je tudi zdrav človek. Prav v tem obstoji veliko zdravilno sredstvo zdravljenja s kislim mlekom pri mnogoterih črevesnih boleznih.

Zlasti na deželi naj bi se mali in veliki navadili tega, da vsak dan enkrat ali dvakrat jedo kislno mleko.

Doma in drugod

V dneh 29. in 30. junija je zborovala v Kölnu na Nemškem svetovna zveza za mir mater in vzgojiteljic. Naloga te zveze je, da združi vse žene k edinemu cilju, da vzgajajo mladino v duhu mirnega sporazumevanja med narodi. Začetek te organizacije je bilo l. 1927 in je dala pobudo zanj neka francoska mati, katere sin je padel v svetovni vojni. Na Francoskem šteje ta organizacija 60.000 članic in ima enako močne skupine tudi na Angleškem, v Belgiji, na Nizozemskem, Švedskem, v Švici, na Čehoslovaškem in v Egiptu. Na Nemškem se je ustanovila ta organizacija v preteklem letu in ima v dvanajstih mestih svoje odseke. Posebno mnogo dela za mirno sporazumljenje med narodi ima društvo katoliških učiteljic v Nemčiji, ki je imelo svojo lanskoletno skupščino pod geslom »Vzgoja mladine za sporazumevanje med narodi«. V ta namen je to društvo vabilo na svoj letni sestanek zastopnice raznih držav, da bi se na ta način postavil temelj za resnično in končno ureditev odnošajev med doslej sovražnimi narodi.

Proti prirejanju lepotnih tekem so se obrnile žene katoliškega nemškega ženskega

Frauenbunda in žene evangelijske ženske zveze na ministra notranjih zadev. V svoji spomenici pravijo: »Že nekaj let sem se prirejajo v Nemčiji lepotne tekme za ženske. Naše mnenje je, da so take prireditve ne le zelo neprimerne, ampak da jih je treba na vsak način odkloniti, ker jih je treba označiti kot človeka nevredne, če se človek razstavlja in se mu dajejo razne premije. Vse evangelijske in katoliške žene protestiramo proti takim izložbam žene kot proti skrunjenju ženskega spola. S takimi prireditvami v javnosti se zamori ženskemu spolu vsa sramežljivost in vsakršno nežnootutje, moški svet pa, ki naj kot sodnik pri takih konkurencah sodeluje, izgubi vse spoštovanje do žene in vsakršno pravilno notranje razmerje do nje. Te lepotne konkurence so po naših mislih žalostno znamenje tega, kako globoko je padlo razmerje obeh spolov v Nemčiji. Z državno prepovedjo bi spoznala tudi javnost etično manjvrednost takih lepotnih konkurenc. Opozarjamo, da je Italija že lansko leto prepovedala vsakršno tako prireditev, ker smatra, da naj bi bila ženska lepota sveti simbol ljubezni in čednosti, ki naj se ne zlorablja za trivijalne razstave.«

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA**
LJUBLJANA
Miklošičeva cesta

Podružnice:
CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčević trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c. 101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

**Jugoslovanska
tiskarna
v Ljubljani**

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**